

לקראת שובת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 171

פנינים לפרשת אמור

כ"ק האדמו"ר מקאליב זצוק"ל סיפר, כי כשהיה במחנה העבודה אושוויץ פגש נער צעיר, המהלך אנה ואנה ופיו ממלמל כל העת. ניגש אליו האדמו"ר ושאלו: "מה אתה ממלמל בפוך כל העת?". בתחילה נרתע הנער לאחוריו בבהלה, כולם היו נראים שם בלי שום סממן יהודי, ולא ידע מיהו היצור שנטפל אליו ומה הן כוונותיו...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אמור אל הפְּהַנִּים" (ויקרא כ"א, א')

חז"ל במסכת יבמות (קיד, א) מדייקים בלשון הפסוק: "אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם". מדוע נאמר 'ואמרת' לאחר שכבר נאמר 'אמור'? אלא, לומדים חז"ל, שהכפילות באה "להזהיר גדולים על הקטנים".

איני מתיימר להקיף את כל הלכות החינוך, כלליו, סייגיו וענייניו, על רגל אחת. אך אציין במילים אחדות כמה יסודות חשובים שאמורים ללוות הורים ומחנכים בתפקידם, למרות שעיקרם ידועים ונדושים. כי פשוט שכל חיזוק בדברים אלו, העומדים ברומו של עולם, מביאים תועלת רבה, ונותנים משנה מרץ לטפח ולשגשג את הנכס היקר ביותר שהופקד בידנו - צאצאנו ותלמידנו היקרים.

רק אציין בתחילת הדברים, כי אבי מורי שליט"א, שימש עשרות שנים כמנהל חינוכי בתלמוד התורה 'יסודי התורה' בתל-אביב, בשליחותם של גדולי הדור. עדרים עדרים של תלמידי חכמים, רבנים ויושבי על מדין התחנכו על ידו, ומחלקם שמעתי את תחושותיהם, כי הם חבים לו את חייהם הרוחניים.

במשך השנים קיבלנו ממנו יסודות חינוך חשובים, והם מהווים עבורנו תמרורי דרך המכוונים את מלאכת הקודש, מהן מה שקיבל מרבנותיו ומהן מה שצבר מנסיגונו האישי רב השנים.

חז"ל במסכת בבא בתרא (ח, ב) אומרים: "ומצדיקי הרבים ככוכבים

לעולם ועד - אלו מלמדי תינוקות". באחד ממאמריו השתומם הגאון הצדיק רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', מדוע נמשלו מלמדי תינוקות לכוכבים?

והסביר כך: אנשים החיים כאן בעולם הזה ומביטים על הכוכבים בעיניהם, נדמה להם כי הכוכבים אינם אלא נקודות אור זעירות, אבל האמת היא שהכוכבים הם גופים ענקיים, ומהם יש שגדולים יותר מכל כדור הארץ עשרת מונים.

כך בדיוק תפקידם של מחנכים ומלמדי תינוקות, אומר רבי חיים. למרות שבעת עבודתם לא מורגשת כל כך חשיבותם והשפעתם

החזו"א הגיע ואמר: "שמעתי שבער'ל חולה ובאתי לבקר חולים". מיד הורה לי לנסוע לרופא בת"א בליל ב' דר"ה, יחד עם אבי מורי. כמובן שהבהלה גברה, אבל כמצוותו נסענו במונית לת"א נכנסנו אל מרפאתו, בדק אותי ושאל: "מי שלח אתכם לכאן?" אמרנו לו: "החזון אי"ש". תיכף בישר לנו: "לחולה יש 12 שעות לחיות, כנראה שהיתה הרעלה קשה בגוף"...

ראש ישיבת פוניבז', הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, על הצלת חייו ע"י החזו"א | לקט מיוחד על רפואה וחסד

"או איש אשר יהיה בו שֶׁבֶר רָגֶל" (ויקרא כ"א, י"ט)

ביקור חולים שהציל חיים

"מן החובה של האדם להשתדל ברפואת עצמו, כמו שהוא חייב להשתדל ברפואת חברו, וזו מצווה גדולה של ביקור חולים. הדקדוק על אמצעי הבריאות היא עבודה אהובה לפניו ית', ואשרי האדם שניצל מזרמת ההבל ואשר שם ה' יתברך מבטחו", כתב מרן החזו"א זצוק"ל באגרותיו.

מספר ראש ישיבת פוניבז', הגאון הגדול רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א: "את כל חיי חב אני למרן החזו"א זצוק"ל, ומעשה שהיה - כך היה: ערב ראש השנה תש"ח התנפח לי פצע מוגלתי מתחת לשפתיים. הכאבים הלכו והחמירו, והחום שבגוף גבר. הרופא המקומי עזב ונסע מן העיר. הלכתי לרופאת ילדים וקיבלתי את הטיפול הרגיל למקרים מעין אלו.

"ליל ר"ה הכאבים גברו ואבי מורי מרן זצוק"ל הורה לי שלא לצאת מן הבית ושאשכב במיטה. ביום ר"ה סיפר למרן החזון איש אחד מחבריי שהתפלל במנין שלו על מצב בריאותי. ביום א' דר"ה, בשעה חמש אחה"צ רואה אני להפתעתי את החזון איש מתהלך ברח' ראב"ד, שם היתה דירתנו בימים ההם. לאחר כמה רגעים שומע אני דפיקות על הדלת, דמותו הקדושה של החזו"א נראתה בפתיחה.

"ומיד פתח: 'שמעתי שבער'ל חולה ובאתי לבקר חולים'. החזו"א שהיה קצר רואי רצה להביט בפצע והתאמץ בכל כוחו לראות מה יש שם. הוא שאל אם הלכתי לרופא ואמרתי: 'הייתי אצל...'. והגיב: 'זה לא דוקטור, צריך ללכת לד"ר'. מיד הורה לי לנסוע לת"א לד"ר מישורסקי בליל ב' דר"ה שהוא דרבנן, יחד עם אבי מורי והחבר שסיפר לו על מצבי. כמובן שהבהלה גברה, אבל כמצוותו נסענו במונית לת"א, ובדיוק אז חזר הרופא מתפילת היום. נכנסנו אל מרפאתו, בדק אותי ושאל: 'מי שלח אתכם לכאן?' אמרנו לו: 'החזון אי"ש'. תיכף בישר לנו: 'לחולה יש שתיים עשרה שעות לחיות, רח"ל!' כנראה שהיתה הרעלה

קשה בגוף, והוסיף: 'אמנם אני מקווה להצליח להציל ע"י זריקה מיוחדת', היתה זו זריקה שהשימוש בה החל בימים ההם. לאחר שהזריק אמר שבעוד כמה שעות נבוא שוב. בינתיים שהינו אצל אחד מקרובי המשפחה שגר בסמוך למקום, ואחר כך שבנו אליו שוב, וב"ה התרפאתי לחלוטין. באתי אח"כ אל מרן החזו"א וסיפרתי לו מכל זה וחי"ך".

כולנו חיילים של הקב"ה

סיפר הגאון הצדיק רבי שריה דבילצקי זצוק"ל: בצעירותי נזקקתי לטיפול רפואי בביה"ח 'אסותא' בתל אביב לפי קביעת ד"ר נחמן פריי. ביום השני הגיע לבקרני מרן החזו"א. השעה לא היתה בזמני הביקור הקבועים והפקיד שעמד בכניסה לביה"ח מנע מלהיכנס. רק לאחר ששכנעוהו שזה האיש הוא החזו"א נתן להיכנס.

הייתי מאוד נרגש מביקורו של גדול הדור. הוא נעמד ליד המיטה, לא התיישב על הכסא ושהה בחדרי במשך כחמישה רגעים. בני ביתי אמרו לו שאינני אוכל כלום. זה היה בשנת השמיטה ולא אכלתי ירקות, גם בשר לא אכלתי, רק לחם ועוד כמה מוצרים בודדים. כששמע זאת פנה אלי החזו"א ואמר: "תאכל, תאכל

ירקות! צריך להיות בריא! אנחנו כולנו חיילים של הקב"ה!..."

להתמסר להם בכל הלב

באחד ממכתביו כתב הגה"צ רבי ראובן יוסף גרשונוביץ זצוק"ל לזוג: "יש ב... בית חולים לזקנים חולים, כדאי להתמסר להם בכל הלב", ומוסיף לפרט את צרכי החולים: "לעשות להם אמבטיות ולהאכיל אותם, ולהשקות להם מיץ ענבים ולהוציא אותם לטייל, והעיקר לעודד ולשמח אותם".

במכתב שכתב לאותו זוג לאחר זמן קצר בירר: "איך הולך עם פעילות החסד? הלוואי שיהא חלקי עמכם. אני רוצה לזכות בחלק קטן מכל מעשיכם, אני שולח לכם קצת כסף, והייתי מייעץ לקנות בגדי חורף לזקנים החולים". ברוב דאגתו מוסיף פרטים היכן אפשר להשיג בגדים בזול, וממשיך להדריך בפרטי פרטים לדאוג שיהיה להם חימום בחדרים ולדאוג לנקיון כלי המיטה, וגם לשים להם בושם במיטות שלהם שבזה ייהנו מאוד. במכתב אחר אנו מוצאים אותו מזרז לכמה מנשות תלמידיו, שיעשו למען עזרה ליולדות שאין להן די אמצעים, כשהוא כותב: "צריך לארגן בנות שיבואו לעזור בביתן אחרי הלידה". ומצרף לזה סכום כספי נכבד, כשהוא מציין ש"זה עבור כי רוצה אני להשתתף במצוה". רבים מאגודות החסד המפורסמות נתמכו על ידו בסכומים נכבדים מאוד. פעמים שהעביר את כל משכורתו לאגודת חסד מיד ממשרד הישיבה ולעצמו די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת.

שיחה עם הרב חנניה צ'ולק

שליט"א יו"ר 'עזר מציון':

בגמרא נאמר שמי שאינו מבקר את החולה כאילו שופך דמים, האם עד כדי כך?

הרב צ'ולק: בהחלט. ומסיבה זו יש לנו צוות בכל בתי החולים כדי לראות יום יום מה שצריכים, מה צרכי החולים: אוכל בבית, הסעות, ציוד רפואי. לא להאמין מה עושות הנציגות שלנו בבתי החולים, החולה כל כך סובל. זה לא מה בכך כשהוא יודע

שיש מישהו מאחוריו, שנמצא איתו, שנמצא לצידו לאורך כל הדרך - זה מחזק אותו. פעמים רבות אנחנו נכנסים עמם להתברך אצל מרנן גדולי ישראל שליט"א. אין לשער איזה עידוד יש לחולה שמקבל ברכה ממרנן שר התורה שליט"א. זה חלק מהמצווה לעודד חולים, כשגם מקיימים את חלק התפילה כמו שכתוב: "מי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים".

הרעיון העומד מאחורי זה: אתה רואה חולה, תראה אותו עם 'ראש גדול' אל תצטמצם רק בראייה של הרגע. כך זכינו למעטפת של שירותים לחולים, החל מייעוץ רפואי, שירות אמבולנסים, ציוד רפואי, אוכל לבתים ולבתי החולים טיפול רגשי ועוד.

מה הכוונה 'ראש גדול', תוכלו לתת דוגמא?

אתן לכם דוגמא. לפני זמן מתקשרים אלי אחרי חצות הלילה מהמיון של ביה"ח בילינסון, לקחת גלמוד חזרה לביתו בבני ברק. לקחו אותו. למחרת בבוקר מתקשר אלי המתנדב שלקח אותו: 'אתה מוכרח לראות את הבית שלו'.

הגעתי לבית של יהודי גלמוד, פליט שואה, שאיבד את כל קרוביו בשואה, הוא גר בקומה רביעית. יושב בחושך, אין חשמל שלושה שבועות, כי יש קצר ואין מי שיתקן. רשמתי להזמין איש תחזוקה. אני רואה חול ליד השירותים ואני שואל 'משפצים אצלך?' 'לא', הוא עונה, 'זה בגלל שיש עכברים'. במיטה שלו הוא יושב כי דולף גשם מהגג. מיטת ברזלים ואין מזרון בכלל. מה עושים?

אני שואל אותו מה הסיפור, והוא אומר לי שהוא סובל מקטרקט בעיניו, ויש לו תור לניתוח בעיניים רק בעוד כמה חודשים. הוא כמעט לא רואה, עד שנאלץ לרדת במדרגות לקנות אוכל ונפל ונחבל, כשנלקח למיון נתפרו לו כמה תפרים.

דבר ראשון דאגתי להביא לו ספה לשניה. סידרו לו את החשמל. דאגתי שישמו לו זפת על הגג ויוציאו את הגרוטאות. מה עם העיניים שלו? התקשרתי לרופא עיניים שיקדים את התור. הנה יהודי גלמוד פליט שואה שאיבד כל משפחתו בשואה הי"ד, ומשמים גלגלו שיפול במדרגות ויגיע ל'בילינסון' ויפונה דרכינו כדי שנוכל לעזור לו. זה נקרא 'ביקור חולים' אמיתי.

(מתוך 'יתד נאמן', פסח תשע"ט)

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצל במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

אחד מהתלמידים ניגש עם צ'ק חתום, ואמר לרבינו כי מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש ממנו. אמר רבינו כי אינו יכול לנקוב בסכום, מאחר ואיננו יודע את מצבו הכספי. ענה התלמיד: "אף על פי כן". הוסיף רבינו והתריע בו כי "צריך שיהיה כיסוי לצ'ק", התחכם הלה והשיב כי סמוך ובטוח הוא שרבינו בכוח תורתו ידאג שיהיה לכך כיסוי...

על זהירותו המיוחדת בענייני ממונות, של מרן בעל 'שבט הלוי' הגר"ש ואזנר זצוק"ל

"לְכָל נְדָרֵיהֶם וְלְכָל נְדָבוֹתָם" (ויקרא כ"ב, י"ח)

"כי רבים יתחסדו בענפים רבים מענפי החסידות, ובענין שנאת הבצע לא יכלו להגיע אל מחוז השלימות" - כותב רבינו הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים'.

בין ענפי חסידותו של רבינו, עלתה כפורחת גם מידה זו של שנאת בצע על כל המסתעף ממנה, אשר הנהגותיו המופלאות וזהירותו המיוחדת בענייני ממון, קבעו לעצמן פרק של תהילה, וכפי שבאו לידי ביטוי פעמים רבות בהתעסקותו עם כספי הישיבה.

אחת המידות הבולטות אצל רבינו, היתה הקפדתו לבל יאחרו חלילה את תשלום שכרם של הפועלים או עובדי הישיבה. רבינו עמד על כך בכל תוקף, והיה מעורר ומזרז את שומעיו על חובת הזהירות בקיום מצוות "ביומו תתן שכרו". רבינו היה מספר בנושא זה על זהירותו של האר"י הקדוש במצווה זו, ובאחרית ימיו ציין פעם לפני בני הישיבה, כי כבר 63 שנים מעת הקמת הישיבה לא איחרו בה את המשכורות לעובדים.

רגיל היה לחזור על המובא בספר 'אגרא דפרקא' בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע, כי מה שאנו רואים לפעמים ילדים "המתמידים בלימוד תורתם ומתפללים בכוונה וכו' ומיישרים אורחותיהם, ואחר כך כשמתגדלים מתהפכים ח"ו במידות גרועות ומבטלים התורה והתפילה וכו', הוא על שאבותיהם האכילו אותם ממון גזל שסיגלו על ידי משא ומתן שאינו באמונה..."

כן היה מרבה לצטט את שנאמר משמו של הגר"א, כי בית שבקורותיו נמצא מסמר אחד גזול, כבר אי אפשר להצליח בו בלימוד התורה.

קפידא מיוחדת היתה לו לרבינו, שבבואו להתרים כספים עבור הישיבה אצל נדיבי העם, מעולם לא נקב בסכום כלשהו, גם כאשר היה נשאל כמה ראוי לתת. ככל הנראה חשש שמא לבו של הנותן אינו שלם עם הסכום מכל סיבה שהיא, ונמצא שגורם הוא לכספי צדקה להיגבות שלא כדין.

מעשה היה באחת הפעמים בהן נסע רבינו לחו"ל בימים ההם,

ומלאכת אסיפת הכספים עלתה במאמצים רבים. כשרבינו עומד לחזור לארץ ישראל עם סכום פשוט למדי. אחד מהתלמידים שהבחין בכך ניגש עם צ'ק חתום ואמר לרבינו כי מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש ממנו. אמר רבינו כי אינו יכול לנקוב בסכום, מאחר ואיננו יודע את מצבו הכספי. ענה התלמיד: "אף על פי כן". הוסיף רבינו והתריע בו כי "צריך שיהיה כיסוי לצ'ק", התחכם הלה והשיב, כי סמוך ובטוח הוא שרבינו בכוח תורתו ידאג שיהיה לכך כיסוי, והוסיף וסיפר כי מעשה מעין זה אירע אצל הרה"ק מסאטמאר, שהבטיח פעם לתלמיד כי באם יתן צדקה יתעשר. נהנה רבינו מתשובתו המחוכמת, אך עדיין סרב לנקוב בסכום. לבסוף רשם הלה סכום גדול מאד והגישו לרבינו כעבור תקופה שרתה לפתע הברכה בעסקיו ובאורח פלא הוא זכה לעשירות.

עוד היה מקפיד רבינו שלא ליהנות בשום אופן מכספי הישיבה, ומכל דבר השייך לישיבה. אם אירע שהיו זקוקים בביתו לדבר מסוים שהיה שייך לישיבה, משלם היה על אתר את מלוא הסכום, כשבדרך כלל נוהג היה להוסיף על התשלום.

אירע פעם שזרם החשמל בבית רבינו נותק, בשל תקלה שתיקונה ארך מספר ימים. בחורי הישיבה, כשנודע להם על התקלה, משכו כבל חשמלי מבנין הישיבה וחברוהו לביתו, על

במסמכים שנשתמרו מהימים ההם, מרטיט לקרוא את מילותיו של רבינו, בהצהירו כי הוא מוותר ומוחל על סכומים נכבדים שיועדו למשכורתו, לאור מצבה הפיננסי העגום של הישיבה.

כך כותב הוא בפתקה מצהיבה הנושאת את התאריך כ"ט אלול תשט"ז:

"הריני מאשר בזה, היות שהגרעון בישיבתנו יח"ל הוא גדול מאד, הריני מוותר על סכום אלף שמונה מאות ארבעים וחמשה לא"י המגיע לי עוד מהמשכורת שלי משנת תשט"ז..."

בפתקה אחרת מתאריך כ"ד חשוון תשי"ח, נכתב:

"הריני מאשר בזה, שהיות ישיבתנו במצב לא טוב בעניינים כספיים, הריני מוותר לעת עתה על אלפיים ומאתיים לא"י המגיע לי עוד משנת תשי"ח..."

בכלים נדירים אלו, בויתור ומסירות והפקרה עצמית למען הישיבה, יחד עם כובד ראש וזהירות עד הקצה האחרון, ניוט רבינו את ספינת הישיבה מיום הקמתה ועד יומו האחרון, מבלי שידבק בו ובממונו רבב קל שבקלים ואפילו בשגגה.

כה אופייני הוא לרבינו המעשה הבא: באחד החגים, בעת שעלה רבינו לתורה, ערך הגבאי 'מי שברך' לכל הקהל והאורחים, והוסיף גם: "ולכל העוסקים בצרכי ציבור". נענה רבינו ואמר בקול: "באמונה", כשהוא שונה ומשלש קריאתו זו, ברמזו, כי למרות שבכל המצוות וענייני עבודת ה', ייתכן לערב 'שלא לשמה' כאשר מתוך כך 'בא לשמה', אך בענייני צרכי ציבור, על הכל להיעשות באמונה ולשם שמים מתחילתם ועד סופם. (מתוך הספר 'אבי ההוראה')

מנת לספק עבורו חשמל חילופי. משהבחין בכך רבינו, הורה על אתר להסיר את הכבל, ומיאן בתוקף להשתמש בממון השייך לישיבה.

כיוצא בזה, היה נזהר ושומר מכל משמר לבל ישכנו בביתו כספים של הישיבה, עד שכאשר היו מתקבלים אצלו לפעמים תרומות עבור הישיבה מאנשים שפקדו את מעונו, היה ממהר לשלוח את הכסף להנהלת הישיבה. משנשאל פעם על הנהגה זו, מדוע הוא כה חרד על כך, וכי מה יקרה אם ימתין לשעה נוחה יותר, השיב רבינו: "אני מבקש לקיים את מצוות 'ביערת הקודש מן הבית' כמה שיותר מהר" - בהביעו את חרדתו הרבה, מהמכשול העלול לצמוח כאשר כספי הקדש מתגלגלים בבית.

גם בשעה שעלה רבינו לתורה בימות החול והתחייב נדרים ונדבות, ראו הכל, כיצד על אתר הוא שולף מכיסו את הסכום הנקוב ומזדרז להעבירו לגבאי, לבל ישכין באוהלו ולו חוב קטן של ממון גבוה.

"ולפעמים אנשים שמוחזקים לשומרי מצוות ויראי אלוקים בכל התורה, עושים כאילו כל התורה דבר בפני עצמו, ועוונות שבממון דבר בפני עצמו, לא ידעו ויבינו כל התשובה על עוול ממון וגזל מעכבת על כל העוונות" - כך דיבר פעם רבינו בקודשו באחת מדרשותיו שבין כסה לעשור.

לעומת זאת, לא פעם כאשר עמדה הישיבה במצב של גירעון תקציבי, וויתר רבינו על משכורתו שלו, אך בה בעת דאג שמשכורתיהם של יתר אנשי הצוות ישולמו במלואן, בעיתן ובזמנן.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שיפורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"אתה היהודי היחיד כאן, ויש לך משקפיים עם מסגרת מזהב. היה כאן אסיר אחד, מר נפש, שיושב כאן במאסר עולם, ואין לו מה להפסיד. הוא החל לדבר נגדך, שיש לך משקפי זהב וליהודים יש את כל הכסף שבעולם וצריך לחסל אותם. הוא השיג סכין חדה"...

סיפור מרעיש שסיפר כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב שליט"א, בבית מדרשו בבית שמש מתוך שיעור בספר "אור החיים" הק'

"וביום השביעי שבת שבתון" (ויקרא כ"ג, ג.)

החידושי הרי"מ אמר על מה שכתוב "מחלליה מות יומת", הרי מידה טובה מרובה, ואם כך, מי שמקדש את השבת, על אחת כמה וכמה שהשבת נותנת לו חיים.

שמעתי היום את הסיפור דלהלן, שממש כדבריו של החידושי הרי"מ, שמירת השבת והמסירות נפש הצילתו ממוות לחיים. אברך שהיה אצלי סיפר לי ששמע את הסיפור מפי בעל המעשה בעצמו, היושב בבית הכלא בארה"ב.

אותו אברך אמריקאי, נגזר עליו לאחרונה בבית המשפט בארה"ב לדאבון הלב עונש כבד, מאסר של שמונה וחצי שנים בבית כלא. ורק זה עתה ממש החל לרצות את עונשו בכלא.

קשה לתאר את מצבו הקשה של אותו אברך - מנחם שמואל בן טויבע - שהשי"ת יחוס ויחמול עליו, שייצא במהרה מאפילה לאורה ומבור כלא לחרות, הרי השי"ת הוא כל יכול. יהודי זה הוא יהודי אחד הנמק בבית כלא, שכולו עבריינים מן הסוג השפל והנמוך ביותר.

בבית הכלא אתה מאבד את כל זכויותיך. אחד מחוקי הכלא אומר שבבגדיו של אסיר אסור שיהיה שום דבר. הכיסים שלו חייבים להיות בכל עת ריקים לחלוטין.

בבדיקה שיגרתית נמצא בכיסו לא פחות ולא יותר מאשר: בול!... בול דואר שהחזיק לצורך שליחת מכתב לבני משפחתו או לחברים. בחדר מותר לך להחזיק בולים כאוות נפשך, אבל בכיס... איסור חמור בהחלט! בתי הכלא הפדרליים בארה"ב, מענישים בכל חומר הדין אפילו על העבירות הקטנות ביותר, כמו שאת של החזקת בול בכיס. תיכף ומיד הביאו אותו לפני שופט על 'העבירה החמורה' שעבר. זה היה ביום שישי אחרי הצהרים סמוך לזמן הדלקת נרות. השופט התעכב ונכנס לדיון מאוחר כאשר השבת כבר ממשמשת לבוא. הוא עיין בתיק ואחרי כמה דקות חרץ את דינו של האסיר היהודי דנן:

14 יום לא תוכל לצאת מתא הכלא שלך!

יש להדגיש כי באופן כללי, האסירים יכולים לצאת מתא

הכלא שלהם לחדר האוכל. ולחלץ קצת את עצמותיהם בחצר תחת כיפת השמיים, וגם לשוחח בחברה לזמן קצר, ויש כאלה שמתירים להם לשחק. אמנם הם סגורים בתא המאסר בכלא, אבל מדי יום יש לכל אסיר זכות לצאת מחדרו כמה פעמים ביום וכך הוא מקל במקצת על הרגשתו הנוראה שנשללה ממנו החרות.

האסיר דנן שמע את פסק הדין, ואין צריך לומר שהדבר לא גרם לו שמחה וגיל. כעת היה עליו להיות בכלא אמיתי שבועיים ימים. לא לצאת מתא הכלא הקטן 14 ימים. כלא בתוך כלא. אבל לא בכך הסתיים העניין.

השופט מבקש מהאסיר לחתום במו ידיו על פסק הדין, שהוא מודע לכך שעבר על חוקי הכלא והחזיק בכיסו בול, ומכיוון שכך, נגזר עליו 14 יום מאסר בתוך מאסר.

האסיר מסתכל בחלון ורואה שכבר מזמן נכנסה שבת והשמש שקעה. השמיים כבר השחירו, זה כבר ליל שבת. אי לכך נענה ואמר לשופט: "צר לי, אבל אינני יכול לחתום, אני יהודי ותורתנו הקדושה אוסרת עלינו לעשות מלאכה בשבת, וחתימה שלי על מסמך היא מלאכה". השופט לא האמין למשמע אוזניו. האסיר מתחצף! הוא נזף באסיר בחומרה. "אתה חושב שזה משחק? אתה הרי יודע שאתה בבית הסוהר, וכאן ישנם חוקים אחרים

אסיר יש כמה שעות של חסד ביום, כאשר הוא מורשה לצאת מהתא הקטן לחדר אוכל ולחצר, לראות קצת את כחול השמיים. מנחם שמואל ישב מסוגר ומוחלט בתא כלאו 14 ימים תמימים. אין יוצא ואין בא. הימים עברו באיטיות מרגיזה, וכל רגע היה ארוך כמו הגלות. הוא חיכה בקוצר רוח לסיומו של השלב הראשון בעונש גם כאשר ידע כי ההמשך יהיה גרוע פי כמה וכמה.

באחד הימים שמע קולות משונים בחלל הכלא מחוץ לחדרו. לא ידע ולא הבין מה פשר הקולות. מהומה גדולה התחוללה שם. קולות וצעקות עד לב השמיים. מכיוון שלא היה יכול לצאת מחדרו ולא ראה אף אחד, לא ידע מה פשר המהומה הגדולה שהתחוללה. והנה עברו 14 הימים הקשים והדלת נפתחה, ומנחם שמואל יכול כבר לצאת, ואז הוא רואה אסיר אחר, שחור גבה קומה ובעל גוף רחב ביותר, עומד בפתח החדר ומחכה לו. "אתה היהודי?", הוא פונה אליו, "היית נעול בתא שלך שבועיים?". "נכון". "האסירים האחרים לא ידעו את זה, לא הבינו לאן נעלמת. אתה יודע מה התחולל כאן בהיעדרך?". "לא!".

"אז אני אספר לך", אמר השחור בהתלהבות. "המהומה הזאת הייתה בגללך!". "מה? למה?!"

"אני אספר לך. אתה היהודי היחיד, ויש לך משקפיים עם מסגרת מזהב. היה כאן אסיר אחד, שחור גם הוא, מר נפש, שישב כאן במאסר עולם, ואין לו מה להפסיד. הוא החל לדבר נגדך, שיש לך משקפי זהב, וליהודים יש את כל הכסף שבעולם וצריך לחסל אותם וכו', הוא השיג סכין חדה ורצה לחסל אותך עם הסכין. הוא תר אחריו וחיפש אותך בכל מקום בכלא ולא מצא אותך, כי היית כלוא בחדר. ואז תוך כדי שהוא מחפש אותך עם הסכין, פרצה קטטה בינו לבין שני אסירים אחרים והם חיסלו אותו ושלחו אותו מן העולם. כעת הוא כבר לא יוכל לעולל לך כל רע..."

האסיר השחור הגברתן התקרב אליו ופניו שופעות ידידות. "אני רואה שבגלל שאתה יהודי, השם שמר עליך ועזר לך, דווקא בגלל שהיית סגור כאן, זה הציל אותך ממוות וודאי. ולכן מהיום והלאה אני השומר שלך כל הזמן, ובשכר זה אתה תספר לי על הקב"ה ותדבר איתי דיבורי אמונה..."

בסופו של דבר גם עונש הצינוק בוטל, בהתערבותם של בני משפחתו של האסיר אשר הפעילו את קשריהם עם שלטונות הכלא וגאלו את אחיהם מן העונש הנורא.

בתום הסיפור הוסיף מרן כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א: הרי היהודי הזה, שהקב"ה הכל יכול יעזור לו, ויוציא אותו מבור כלאו בקרוב, הוא מסר עצמו על קדושת השבת, ועמד בניסיון קשה מאוד ולא חתם, ודווקא בגלל העונש שקיבל ניצל ממוות. ונשאלת השאלה: מה הניסיון שלנו? מה הניסיונות שאנחנו עוברים לכבוד שבת? אנחנו ברוך ה' בני חורין, ויכולים לצאת ולהיכנס כאוות נפשנו בכל מקום. דלת נעולה אינה עוצרת בעדנו מללכת לאן שנפשנו תחפוץ.

מאשר בחוץ. אפשר לתת לך עונשים חמורים. אני מבקש ממך שתחתום תיכף ומיד על המסמך. בלי להתחכם". האסיר היה צריך תעצומות נפש מיוחדות אבל הוא ענה לשופט בעוז: "אני לא יכול לחתום. אני יהודי!".

השופט החל לנקוט בשפת האיזמים. "שמעני היטב", אמר לאסיר. "אם אתה לא תחתום כאן ועכשיו, עונשך יוחמר מאוד ואחרי שבועיים של הסגר גמור בתא הכלא שלך, אתה תוכנס לצינוק במשך שלושים יום, (צינוק הוא סוג של תא מאסר קטן וחסר חלונות, מתחת לפני הקרקע. צינוק משמש כיום בעיקר לכליאה בבידוד, צורת ענישה שבה מונעים מאסיר כל מגע עם אנשים מלבד סוהרים ואנשי רפואה. צורת ענישה זו נחשבת לבין הקשות ביותר בכלא. אור השמש לא מגיע לשם, ולעומת זאת יש שם סבירות גבוהה לרחישת בעלי חיים מאוסים כמו עכברושים וכדומה).

הוא נתקף זעזוע מן האיום המפחיד. וידע שהשופט לא מדבר דיבורים בעלמא. אלא יממש בכל חומר הדין את ההבטחה ואחרי שיסיים שבועיים של כלא לפנים מכלא, עוד יתגעגע לעונש הזה כאשר יוכנס לצינוק תת-קרקעי. לרגע עברה בו מחשבה: הרי אם אהיה בצינוק 30 יום, לא אוכל להניח תפילין, ואולי יש היתר לחתום בשבת כדי למנוע מצב של אי הנחת תפילין למשך חודש שלם. אבל ברגע הבא, דחה את המחשבה הזאת. 'אין זה מתפקידי לעשות חשבונות כאלה', אמר לעצמו. חילול שבת הוא החמור מכל!

"אני מצטער", אמר לשופט באומץ לב. "אסור לי לחתום בשבת. אני יהודי והתורה שלי אוסרת את הדבר עלי באיסור חמור, אתה יכול לעשות בגוף שלי מה שאתה רוצה אבל הרוח שלי אינה בידך". השופט ניסה למצוא מוצא מן הסבך. "אני מבין את הבעיה שלך", אמר לאסיר בשמץ מפתיע של אנושיות. "אתה מתבייש לחתום בנוכחותי. ובכן, אני אצא מהחדר וכעת כאשר אף אחד לא יהיה כאן, אתה יכול לחתום ברוע וכאשר אחזור לכאן תן לי את המסמך החתום".

"לא, לא! לא בזה המדובר! חבל על הזמן שלך וחבל על הציניקה שלך מהחדר", אמר מנחם שמואל בתקיפות. "אני לא הולך לחתום!". אבל השופט נשאר בשלו. הוא יצא מהחדר לכמה דקות כדי לאפשר לאסיר לרדת כביכול מן העץ של התעקשותו התמוהה, שעלולה להמיט עליו עונש הרבה יותר גרוע. אבל מנחם שמואל היה 'ירא שמים' באמת ובתמים והוא לא חתם.

כאשר שב השופט לחדר וראה שהמסמך נותר לא חתום, עלה כל הדם לראשו והוא חרץ את דינו: 14 יום סגור ומסוגר בתא הכלא, 30 יום בצינוק.

מי שלא היה בתא כלא בארה"ב אינו יודע על מה מדובר. בתי הכלא בישראל הם מלון חמישה כוכבים לעומת תאי הכלא בארה"ב. אבל אפילו בבתי הכלא הממשלתיים של ארה"ב, לכל

יש לי בשבילך עצה מצוינת כיצד להיות הראשון שגומר שמונה עשרה בבית הכנסת! באם תתפלל את כל התפילה בעל פה, בלא סידור... הרי מובטח לך עם הזמן שתדלג על קטעים שלמים בתפילה... כך שלבסוף תוכל להתפלל 'תפלת בזק'... ותוכל 'להשיג' את כל המתפללים כולם במרוצתך!

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על מה שלמד מארחות חייו של אביו זצ"ל בעל 'מעדני השולחן'

"אמר אל הפהנים בני אהרן, ואמרת אליהם" (ויקרא כ"א, א')
"אמור ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים" (כ"ט)

בספר הקדוש נעם אלימלך, מפרש בדרך רמז, וזה לשון קדשו: "יש לומר כוונת רש"י ז"ל, להזהיר גדולים, דהיינו צדיקים גדולים, על הקטנים, רצה לומר על עבירות קטנות, שאדם דש בעקבו". לימודים רבים למדתי מסדרי ארחות חייו של כבוד אדוני אבי ומורי הגאון הצדיק מורנו רבי לוי הכהן זצוק"ל, בעל 'מעדני השולחן'. כל ארחות חייו היו למופת ולדוגמא, והוא קידש שם שמים בכל פרטי הליכותיו. בהיותם מכוונים תמיד כעבדא קמי מאריה, כפי רצון אביו שבשמים, בהוראתו הברורה והבהירה של ספר 'השולחן ערוך', שהיה נר לרגליו בכל סדרי החיים. ביותר למדתי ממנו בעניינים קטנים ופעוטים, שנראים לפעמים כדברים של מה בכך... אך בשבילי הם היו 'תורה שלימה', לראות וללמוד ולקחת מוסר, כיצד אנשים גדולים וענקים, גאונים וצדיקים, נותנים דעתם אף לדברים קטנים ופשוטים ביותר, שיהיו גם הם מכוונים במידת הישר והצדק, ולעשות אף בהם נחת רוח לבורא יתברך שמו!

הרי מובטח לך עם הזמן שתדלג על קטעים שלמים בתפלה... כך שלבסוף תוכל להתפלל 'תפילת בזק'... ותוכל 'להשיג' את כל המתפללים כולם במרוצתך!" הדברים האלו שבקעו מלב טהור וכואב חדרו היטב ללבו, כפי שידוע הכלל (ספר הישר לר"ת שער יג): "דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב", ומאז הוא איננו מסוגל להתפלל שום תפלה בעל פה!

בהזדמנות אחת, כשהלך בדרכו בין מבואותיה הטהורים של עיר הקודש ת"ו, פגש בילד קטן וזק, מבני ציון היקרים, העומד על המדרכה בצידי הכביש ליד 'מעבר חציה', וממתין לאיש גדול שיעביירו את הכביש, כפי שחינכה אותו אמו, שלא לחצות שום כביש לבדו!

ניגש אליו אבי באהבה ובחביבות, ואמר לו בחיוך: "הנה שנינו צריכים כעת לחצות את הכביש, והרי בחציית הכביש בשמירה ובזהירות, מקיימים אנו מצוות התורה הקדושה, שצוותה עלינו (דברים ד, טו) 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם', ואתה כנראה גם מקיים בזה מצוות כיבוד אם! הבה נא נחצה יחדו את הכביש בזהירות, ונחשיב ביחד שאנו רוצים לעשות בזה רצון ה', ובחציית כביש זה 'לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו', על ידי המצוות הללו שאנו מקיימים, אישה ריח ניחוח לה', נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני!" ובכך תחב ידו בידו, וחצו יחדיו את

מעט מאותן הנהגות פשוטות וקטנות, אפרט בפניכם כאן, למען נלמד להבין שגידלת איש גדול וצדיק, איננה רק במעשיו הגדולים, וביכול תורתו הגדולה והמבורכת, כי אם אף בהנהגות הפשוטות של חיי היום יום.

למשל, כל סדר תפילות וברכות, ברכת המזון, וקריאת שמע שעל המטה וכיוצא בזה, הכל היה אומר מתוך הסידור, מילה במילה. ולא סמך על כך שברבות השנים כבר בוודאי שגור הכל על לשונו מעצמו... ולא פתח את פיו הקדוש מעולם לומר התפילה או קריאת שמע שעל המטה לפני שהסידור פתוח לפניו, לקרוא מתוכו במתינות ובישוב הדעת, כמונה מעות.

סיפר לי איש נאמן, שלפני יותר מחמישים שנה, בהיותו 'בר מצווה בחור' צעיר לימים, אמר לי פעם אבי מורי עליו השלום: "אם ברצונך לסיים את התפילה בקצור ובמהירות... יש לי בשבילך עצה מצוינת כיצד להיות הראשון שגומר שמונה עשרה בבית הכנסת! באם תתפלל כך את כל התפילה בעל פה, בלא סידור...

החזו"א עצם את עיניו, הרהר כמה דקות, ולאחר מכן אחז בידי ואמר: "יש יצר הרע מיוחד בשמים הקרוי 'יצר הרע שלאחר נס גלוי... 'ותפקידו של יצר זה הוא להחליש אצל האדם את כל ההרגשים הנפשיים העשויים להתעורר בקרבו לאחר שהקב"ה עשה עמו נס כזה"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על ההודאה לד' ועל הכרת הטוב

"וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תֹּדָה לַד' (ויקרא כ"ב, כ"ט)

באחת משיחותיו ברמת אלחנן סיפר הגר"ש ברעוודה זצ"ל על מעשה מופלא שארע לו בצעירותו.

"הייתי צריך להגיע לדירתו של קרוב משפחה באחת מסמטאותיה של ירושלים, וכבחור צעיר עשיתי דרך ארוכה בריצה, ללא הפוגה. באותה שעה היתה הפסקת חשמל באזור ועלטה כבדה כסתה את כל הסמטאות."

לפתע נזכרתי, סיפר הגר"ש, שלפני הדירה היא יש מורד מסוכן מאוד ובו עשרות מדרגות העשויות חידודין חידודין, וסכויי של מי שמחליק במדרון להישאר בחיים, אינם גדולים. עצרתי לפתע את מרוצתי כדי לבדוק היכן אני נמצא והאם עדין לא הגעתי אל תחילת המדרון, ומה אני מגלה?

--- שתי רגלי עמדו בסנטימטר האחרון שלפני המדרון, ואם הייתי ממשיך במרוצתי עוד חלקיק שניה, מי יודע מה היה עולה בגורלי.
נס גלוי.

למחרת בבוקר הוצרכתי להגיע אל מרן החזו"א בבני ברק כדי להציג לפניו כמה שאלות. זכיתי להכנס לביתו של אותו גאון וצדיק, שקבלני במאור פנים, ולאחר שסיימתי להציג את שאלותי וקבלתי עליהן תשובות ברורות, התכוננתי לצאת ולחזור לירושלים.

ברגע האחרון רמזתי למרן זצ"ל שיש לי משהו נוסף לשאול. החזו"א נשען על הדלת ואני ספרתי לו על הנס הגלוי שהתרחש לי אמש. כשסיימתי את תאור הדברים אמרתי לרבן של ישראל: "הייתי בטוח שהבוקר - לאחר שקרה לי נס כה גדול - אקום ממיטתי כאדם אחר לחלוטין, ולבי ירנן בשבח ובהודיה לה' יתברך על שהצילני ממוות לחיים, אך הנה התעוררתי ואני כאחד האדם, ללא שינוי, ללא הרגשים מיוחדים ונעלים. כיצד אפשר להסביר דבר שכזה?"

החזו"א עצם את עיניו, הרהר כמה דקות, ולאחר מכן אחז בידי ואמר יסוד גדול בעבודת השם. "יש יצר הרע מיוחד בשמים הקרוי 'יצר הרע שלאחר נס גלוי... ותפקידו של יצר זה הוא להחליש אצל האדם את כל ההרגשים הנפשיים העשויים להתעורר בקרבו לאחר שהקב"ה עשה עמו נס כזה".

וכשהחזו"א, שגופו התהלך בארץ וראשו בשמי שמים, אומר שיש יצר הרע שכזה, אין לפקפק באמיתות העניין... וההסבר הוא, שככל שדרגת הבחירה של האדם עולה ומתעלה, כך גם עולה מדרגת היצר הרע שלו המנסה להפילו בפח, ואם עד אמש היה היצר הרע יכול להפיל את האדם בדרגות קטנות יותר, הרי שבבוקר שלאחר הנס הוא נצרך למאמצים גדולים יותר על מנת להותירו באותו מצב כמו לפני התרחשות הנס.

ככל שיגדל הנס, כך נזדקק לעבודה גדולה יותר כדי שנוכל להשתמש בהתעלות הנפשית שבאה בעקבותיו.

הגאון רבי יעקב אורנשטיין זצ"ל, שהיה ראש ישיבת 'מתיבתא' בלונדון, היה מספר תמיד לתלמידיו בהתרגשות רבה מעשה שהיה לו עם מורו ורבו, הגאון מטשיבין זצ"ל בשנות המלחמה פרסם פעם 'הצלב האדום' רשימה גדולה של יהודים הנמצאים ברוסיה. אני, כך סיפר הרב אורנשטיין הבחנתי בתוך הרשימה בשם 'וידנפלד'. לא הייתי בטוח כי המדובר ברבנו, אבל על צד הספק הזדרזתי לשלוח חבילת מזון עבור השם הנ"ל, בחשבי 'אם זה הרב מטשיבין - מה טוב, ואם לאו - יהנה יהודי אחר מהמזון'.

עברו כמה שנים והמלחמה הסתיימה. הגאון מטשיבין זכה להגיע ארצה. יום אחד מקבל הרב אורנשטיין טלגרמה לביתו שבלונדון. ובו כתובות מלים ספורות: "היום הגעתי לחיפה. תודה על המזון ששלחת. וידנפלד" ---

כל פעם כאשר סיפר את הסיפור, היו עיניו של רבי יעקב

אחד מילדיו הצייע לו, כי הוא יגזור בזהירות את כל הפסוקים או דברי התורה המודפסים על ההזמנה ויעביר לגניזה, ובכך הוא יוכל לפנות את הערימה הגדולה של ההזמנות לאשפה. רבי בן ציון מנע בעדו, ואמר לו שלא יגע בהן אלא ישאיר אותן על מקומן. "אבא הורה לי לא לנגוע בערימה הזו", והדבר היה נראה כל כך מוזר...

חסד ממבט חדש של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

"וְשִׁמְרֵתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (ויקרא כ"ב, ל"א)

המקום: צידי הארון בבית הרב.
התמיהה: אוסף גדול של הזמנות, לשם מה?
מוסר השכל: עם נפש עדינה מגיעים לתחושות חסד.

תמיהה א.

ערימת 'הזמנות' לשמחות בר מצוה וחתונות נערמת בכל בית יהודי חמים וידידותי. מעיינים בהן, שמחים בשמחת החתן והכלה, משתתפים בחתונה או לא, ואחר כך משליכים לאשפה את ההזמנות. אך בבית הרב נערמו הזמנות למאותיהן. הן נחו בסדר מיוחד, בצדי אחד הארונות. הרב כאילו אגר אותן. תמוה. אחד מילדיו הצייע לו פעם אחת, כי הוא יגזור בזהירות את כל הפסוקים או דברי תורה המודפסים על ההזמנה ויעביר לגניזה, ובכך הוא יוכל לפנות את הערימה הגדולה של ההזמנות לאשפה. רבי בן ציון מנע בעדו, ואמר לו שלא יגע בהן אלא ישאיר אותן על מקומן. "אבא הורה לי לא לנגוע בערימה הזו", והדבר היה נראה כל כך מוזר, שהרי אבא לא היה טיפוס ששומר ואוסף כל דבר, ויהי לפלא. וכך עד הסתלקותו של הרב לא נפתרה התמיהה.

תמיהה ב.

מפקידה לפקידה, רבי בן ציון היה ניגש לערימת ההזמנות, נטל 'הזמנה', התיישב ליד השולחן וכתב עליה חידושים שהתחדשו לו, ואת סיכום השיעור היומי שאמור היה למסור באותו יום או למחרת.

בעת השיעור היה מוציא את ההזמנה ומעיין בה.

כיון שרבי בן ציון היה גדול הדור בשתיקה, לא הייתה אפשרות להוציא מפיו, מה מטרתו בענין.

בימי חולשתו של הרב בשנים האחרונות, כאשר הגיעו בתיבת הדואר הזמנות, ולא הייתה לרב אפשרות לצאת להשתתף, היה מתעניין בדיוק מי השולח, מי המחותן, מי החתן והכלה עד שהבין ברור עד כמה יש לו קשר למשפחה וכמה מחויבות עקרונית וידידות יש לו עם השולחים. ולאחר מכן היה לוקח את

ההזמנות עם הקשר מיוחד, לא את כולן, ומוסיף אותן לערימה. תמוה.

תמיהה ג.

עשרות פעמים באמצע השיעור הקריא מתוך ההזמנות של החתונות.

ויהי היום, ניגש אליו אחד מתלמידי החכמים משתתפי השיעור, ואמר לרבי בן ציון: "אני מבין שנוח לרבנו לכתוב על נייר קרטון את חידושי, כיון שהקרטון הוא קשיח, ואפשר אח"כ להכניס את דף הקרטון במעיל החליפה ולשומרו. שהרב ידע כי יש לי הרבה דפי קרטון נקיים מב' צדדיהם, אני יכול להביאם לרב לכתוב עליהם את חידושי תורתו, ואין לו צורך לכתוב על הזמנה שצידה האחד מודפס".

רבי בן ציון חייך חיוך של תודה, והודה לו בפנה מלא על הרצון הטוב לסייע לו, אך התנצל כי יש לו סיבה אחרת לחלוטין שמחמתה כותב חידושי תורה על הזמנות, וכה אמר לו:

"מגיעים אלי כל כך הרבה הזמנות ואיני יכול להגיע לכל השמחות, יש אנשים שאני ממש קרוב אליהם ועקרונית הייתי צריך לצאת להשתתף בשמחה, ויש אחרים שאיני חייב, אבל וודאי הייתי רוצה מאד לשמוח איתם באולם השמחה, אבל אין

המשך בעמוד 30

אך כשבשרו זאת לבנם, הוא לא התלהב כלל, כי דוקא שבת זו היא 'שבת חופשה' והוא התכוון לשבות בבית בבני ברק. אך את הנעשה אין להשיב, הם כבר הבטיחו את דירתם למשפחת כהן התפרחאית...

הוויתורים שהצילו את משפחות כהן

הרב ישראל ליוש

"וְאָמַרְתָּ אֱלֹהִים לְנַפְשׁ לֹא יִשְׁמָא בְּעַמּוּי" (ויקרא כ"א, א')

בפרשת השבוע מוזהרים הכהנים שלא להיטמא למתים, וביארו המפרשים שאזהרה זו היא מחמת קדושתם ומעלתם, כי משום היותם משרתי ה' היוצאים ונכנסים בביתו, מקדש שכנתו, אין ראוי להם להיטמא למתים.

בכך ביארו הרמב"ן והאור החיים מדוע הקדימה התורה את התואר 'הכהנים' לפני המתואר 'בני אהרן', ואילו בשאר הציוויים לבני אהרן, התורה כלל לא הכתירה אותם בתואר 'הכהנים', אלא קראה וצוותה לאהרן ובניו, ללא כל תואר נוסף.

אלא, התורה רצתה להדגיש שאזהרת הטהרה של הכהנים היא בעבור היותם כהני ה' ומשרתי המלך, ואילו שאר המצוות שנצטוו בהן כמו הקרבת הקרבנות, הם ציוויים מענייני הקרבנות, ולא בעבור היותם קדושים וטהורים.

לכך הזכיר הכתוב 'הכהנים', לומר כי בעבור שהם כהני ה' ומשרתי אלוקינו, עליהם להתנהג בעצמם בכבוד וגדולה, ולא להיטמאות לעולם.

הבן ויתר על רצונו העז לשבות עם חבריו בבני ברק, והסיכום בא על מקומו בשלום, משפחת כהן הבני ברקים ישבתו בתפרח, ומשפחת כהן התפרחאים ישבתו בבני ברק.

השבת עומדת לפרוש כנפיה, הכהנים כבר השתכנו כל אחד בדירת מארחו, והנה פונה גיס של כהן התפרחאי, שגם הוא הגיע לבני ברק לשמחה המשפחתית, ומבקש ממנו להחליף עמו את דירת האירוח שלו. 'דירת האירוח שהקצו עבורי המארחים, קטנה מידי עבור כל בני משפחתי' - אמר לו הגיס - 'למשפחתך בת ששת הנפשות היא בודאי תספיק!'

'אין בעיה' - הסכים התפרחאי - 'עלי רק לשאול את בעל הבית'. בעל הבית הסכים, הדירות הוחלפו, והכל ששו ושמחו לקראת בואה של שבת המלכה.

בליל שבת, אחד השכנים בבני ברק נפטרו, ומיטתו הוצאה מן הבניין רק במוצאי שבת, הנה כי כן ניצלו שתי משפחות הכהונה מלהיטמא למת בשבת!

'צאו וראו' - סיים הרב בידרמן את הסיפור - 'כי בזכות מידת הוותרנות ניצלו המשפחות מן הטומאה, הרי לו משפחת כהן הבני ברקית לא היתה מוותרת ומתעקשת להישאר בביתם, כדי שהבן יחגוג את חופשתו בביתו, היה עליהם לצאת מביתם באישון ליל. כמו"כ, אם התפרחאים לא היו מוותרים לגיס על דירתם הגדולה, גם הם היו צריכים לצאת משם בליל שבת, כי הרי גם הם כהנים...'. נמצא, כי כאשר הם וויתרו, הם חשבו כי בזאת הם דואגים לדירה לזולתם, אך האמת היא שבוויתורם הם סידרו דירה לעצמם....

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

בספור הבא שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, נתפעל מהסייעתא דשמיא המיוחדת לה זכו שתי משפחות כהונה, שניצלו מטומאה למות, ובכך זכו לשמור על קדושתם וטהרתם המיוחדת.

משפחת כהן המתגוררת במושב 'תפרח' בדרום הארץ, הוזמנה לשבת לשמחת משפחתית בבני ברק. הם חיפשו דירה בה יוכלו להתארח בשבת השמחה. לשם כך פנו למשפחה המתגוררת באזור השמחה, אף היא משפחת כהן, וביקשו מהם להחליף עמם דירה לשבת זו.

משפחת כהן הבני ברקית נענתה ברצון, ואף שמחה מאוד על ההצעה, כי בנם לומד בישיבה במושב 'תפרח' והנה הם יוכלו לשבות עמו בשבת המדוברת.

אך כשבשרו זאת לבנם, הוא לא התלהב כלל, כי דוקא שבת זו היא 'שבת חופשה' והוא התכוון לשבות בבית בבני ברק. אך את הנעשה אין להשיב, הם כבר הבטיחו את דירתם למשפחת כהן התפרחאית, וע"כ הסביר האב לבנו כי עליו לוותר ולהישאר בשבת ב'תפרח', ובכך יקימו בשמחה ובהידור מצוות הכנסת אורחים.

יום שישי אחד הוא איחר לבוא. התעוררה בהלה גדולה בבית, לא ידעו מה קרה לו. באותם ימים כמובן לא היו טלפונים, לא היתה שום דרך לברר היכן הוא. ככל שנקפו השעות והתקרבה השבת, גדלה הדאגה בקרב בני הבית והחסידיים. והנה, רגעים ספורים לפני כניסת השבת, שמעו מרחוק...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל, על ציפייה לישועה בדורותינו

"למען ידעו דרתיכם" (ויקרא כ"ג, מ"ג)

לו: "רבה, ר' אליעזר ניסן הגיע, לא המשיח"... רבותי! מי שמקיים "כי לישועתך קיוינו כל היום" והראש והלב שלו שקועים באופן תמידי ללא הרף בציפייה לישועה - כאשר הוא שומע קריאה: "הוא הגיע, הוא הגיע", אין לו ספק שמדובר במשיח! הרי על מי מכריזים בהתרגשות כזו אם לא על המשיח!... עלינו לדעת, כי הצפייה לישועה איננה מידת חסידות גרידא, זאת לא חומרה או הידור בעלמא - זהו חיוב גמור! זו השאלה שנשאל מיד בבואנו לעולם העליון - "ציפית לישועה?" ובזכות הציפייה לגאולה - נזכה לה במהרה בימינו.

בעיר וולוז'ין יצאה שמועה שמלך המשיח עומד להגיע. השמועה הזאת הציקה מאוד לפריץ המושל של העיר, מפני שבדיוק באותם הימים הוא עמד לצאת לחופשה, ואם כל היהודים יעלו לארץ ישראל, חשב הפריץ - מי ישמור לו על כל רכושו, הלא הם השומרים הטובים ביותר... חשב הפריץ מה לעשות, ואמר בליבו: מי שבאמת יכול לדעת אם אמת הדבר או לא, הרי הוא רבם של היהודים - הגאון רבי חיים מוולוז'ין. יצא הפריץ מביתו והלך לשאול את הגר"ח מה צפוי בענייניו של משיח. בביתו של הרב הכינו לפריץ כסא, בסמוך למקום מושבו של הגר"ח. הפריץ הרצה בפניו את שאלתו: היבוא המשיח שלכם

ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר פעם בליל שבועות: "רבנו של עולם, רק פעם אחת חכית לנו - בקבלת התורה, כשמשה רבינו היה צריך לעורר את העם ולהביאם לפניך להר סיני (כמבואר במדרש רבה שיר השירים א', יב). בעבור זה כבר אלפי שנים אנו עושים תיקון. בליל שבועות אנו נשאים ערים כל הלילה, ועדין לא גמרנו לתקן את ההמתנה האחת והיחידה שהיתה לך לנו. ואילו אנחנו, עמך עם ישראל, מצפים ומחכים לך כבר אלפיים שנה, אנא ממך, חזור אלינו השתא!"

עיני כל ישראל מצפות ומקוות לישועה - "כי לישועתך קיוינו כל היום". אומר הרב מבריסק זצ"ל: לא כתוב 'כי לישועתך קיוינו כל יום', אלא "כל היום".

חז"ל (שבת לא ע"א) אומרים, כי אחת השאלות הראשונות שישאלו את האדם כאשר יגיע למעלה היא "ציפית לישועה?" האם חכית למלך המשיח? איי איי!!!

החסידיים מספרים מעשה על בנו של ה"ישמח משה", רבי אלעזר ניסן, שהיה שוהה כל השבוע בישיבה, ובשבת היה שב הביתה אל בית אביו, ה"ישמח משה" הקדוש. הוא היה שוהה במחיצתו כל השבת. לאחר מכן שב אל הישיבה, עד לשבת הבאה.

יום שישי אחד הוא איחר לבוא. התעוררה בהלה גדולה בבית, לא ידעו מה קרה לו. באותם ימים כמובן לא היו טלפונים, לא היתה שום דרך לברר היכן הוא. ככל שנקפו השעות והתקרבה השבת, גדלה הדאגה בקרב בני הבית והחסידיים.

והנה, רגעים ספורים לפני כניסת השבת, שמעו מרחוק את צעדי המתקרבים של ר' אלעזר ניסן. השמחה היתה גדולה, ואחד החסידיים רץ לתוך חדרו של הרב'ה וקרא בהתרגשות: "הוא הגיע! הוא הגיע!"

ל"ישמח משה" היה בגד מיוחד, קאפטן מהודר עשוי משי משובח, שהיה שמור בארוננו לעת בואו של המשיח, כדי לקבל בו את פניו. כיון שנכנס החסיד בהתרגשות אל החדר והכריז בקול נלהב: "הוא הגיע, הוא הגיע!", ה"ישמח משה" היה בטוח שהוא בא לבשר לו שהמשיח הגיע!... רץ ה"ישמח משה" לארון בשמחה עצומה, הוציא במהירות את הבגד המיוחד והתכונן ללבוש אותו כדי לקבל פני משיח. כשראו זאת החסידיים, אמרו

בימים הקרובים או לא? האם השמועה נכונה?

ענה לו הגר"ח זצ"ל: הנביא ישעיהו (מ,ה) אומר: "ונגלה כבוד ה', וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דיבר". מה בא לומר לנו הנביא בדברים הללו? הוא רצה לומר, שכאשר יגיע הזמן של ביאת המשיח, כולם יראו וידעו על כך, כמו שאומר הנביא: "וראו כל בשר יחדו", כולם ידעו, ואף אחד לא ידע לפני חברו. אם אתה לא רואה שמלך המשיח בא, אף אחד לא יודע על כך וכל השמועות - שמועות שווא הן.

רבותי, בואו נעשה חשבון נפש - מה אתנו? האם לנו חסר המשיח?

זו שאלה מחרידה, איך אפשר בכלל לשאול שאלה כזאת, נכון? אבל בואו נהיה כנים עם עצמנו. האם אנחנו עומדים ומצפים למשיח בכל יום, ממתנינים ומייחלים לבואו? האם אנחנו מקיימים "כי לישועתך קיינו כל היום"?

לא נעים שאנחנו צריכים לשאול את עצמנו שאלה כזו, אבל השאלה הזו היא מהשאלות הראשונות שישאלו את האדם, כשיבוא לפני בית דין של מעלה.

מיד בהתחלה יתפסו אותנו וישאלו: "ציפית לישועה?" חיכית למלך המשיח?

ומה נענה?

ומה נעשה עם הרמב"ם בהלכות מלכים פרק י"א?

הרמב"ם אומר שם דברים נוראים: וכל מי שאינו מאמין בו [-במלך המשיח] או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו שנאמר, "ושב ה' אלוך את שבותך ורחמך..."

מי שאינו מחכה למלך המשיח, לא רק שהוא כופר בדברי נבואה, אלא שהוא כופר בתורה ובמשה רבינו, ה' ישמור.

היום, בעוונותינו הרבים, אפשר לשמוע אדם אומר לחברו: "נו, מתי תחזיר לי את הכסף, כשיבוא המשיח?"! והכוונה, עוד מליון וחצי שנה, ר"ל...

האם אותו אדם מאמין בביאת המשיח?

הוא באמת מצפה ומייחל לו בכל רגע שיבוא?

פעם התיעץ אדם עם המשגיח מפונוביז' זצ"ל, האם כדאי לו לנסוע לחו"ל או לא. ענה לו מרן המשגיח זי"ע: "אתה רוצה לטוס ולצאת מארץ ישראל? ומה יהיה אם באמצע הדרך, כשתהיה בין שמים וארץ, יגיע המשיח ויתקע תקיעה גדולה? אתה תאלץ להגיע לחו"ל, ורק אחר כך אתה תחזור לארץ ישראל. אתה רוצה לאחר לביאת המשיח?"!

כך מחכים לביאת המשיח, בכל רגע. הנה הוא כבר מגיע!

אחד מעיקרי האמונה הוא: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום

שיבוא".

הדבר תמוה, שהרי כאן אומרים רק את עקרי האמונה. לכאורה היה מספיק להזכיר: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח", כמו שלא אומרים "אני מאמין בשכר ועונש, ואף על פי שאנו רואים צדיק ורע לו, רשע וטוב לו"... מדוע בביאת המשיח כן מוסיפים קושיה ותרופ - ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו?"

באר הרב מבריסק זצ"ל, שאין כאן קושיה ותרופ, אלא בא הדבר ללמדנו מהו גדר "מאמין במלך המשיח". אם האדם מחכה - אזי הוא "מאמין". זהו הגדר באמונה בביאת המשיח!

בואו ניקח דוגמא קטנה מהמציאות שלנו: אנחנו יושבים כאן, ואני אומר לכם: "עוד רבע שעה מגיע לכאן הצדיק הקדוש רבי ישראל אבוחצירא". מיד כל אחד ואחד מסתכל על השעון, כדי שידע מתי תעבור רבע שעה. אחרי כמה דקות כבר יקומו כמה אנשים לצאת החוצה, לבדוק אולי רואים משהו באופק. אחרי כמה דקות נוספות כבר יסתובבו הראשים לצד הדלת, וכולם יסתכלו באופק. אחרי כמה דקות נוספות כבר יסתובבו הראשים לצד הדלת, וכולם יסתכלו בקוצר רוח על השעונים.

נניח שיהיה אדם שלא יסתכל על השעון ולא יסתובב, אלא ישב רגוע ושאנן. תאמרו לי, רבותי, האם הוא לא מחכה או לא מאמין? ודאי שהוא לא מאמין! הוא אומר: "מה פתאום הוא יבוא? הרי רבי ישראל אבוחצירא אף פעם לא בא לבני ברק". ולכן הוא יושב בנחת, לא מחכה ולא מצפה.

מתי אני נכלל בגדר 'מאמין בביאת המשיח'? - כשאני מחכה, "ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". הפלא ופלא. לא תתכן אמונה בלא לחכות.

פעם קם איזשהו משיח שקר, והאנשים האמינו בו ונסחפו אחריו. אנחנו מסתכלים עליהם כעל רשעים ושוטים, אבל שמעתי מרבי שלמה ברעודה זצ"ל, שהוא מסתכל אחרת על האנשים ההם - מתוך גנותם אתה רואה שבחם. הם ציפו ויחלו לבואו של מלך המשיח, ולכן הם טעו.

הרב ברעודה נתן דוגמא להמחיש את הדברים: ילד נסע לטיול, והוא אמור לחזור בשעה חמש. מגיעה השעה חמש והילד לא מגיע. גם בשעה חמש וחצי הוא לא מגיע. בשעה שש, האב והאם כבר מודאגים. עוד כמה דקות עוברות, והאם אומרת לאב: "מה יכול להיות? למה יענקל'ה לא חוזר?"

האב דואג בעצמו, לבו דופק חזק, אבל הוא רוצה להרגיע את האם. "מה פתאום לדאוג? הלא זה דבר רגיל שמתעכבים בטיול. אף פעם לא חוזרים בזמן".

כשמגיעה השעה שבע, האבא אומר: "אני מתקשר לברר אצל ההורים של חברו. אולי הם יודעים פרטים כלשהם על הטיול, אולי הם יצרו קשר עם המלמד".

כשהאב מסיים את השיחה, הדאגה גוברת. גם ההורים של החבר לא יודעים מה קורה, גם הם דואגים מאד. האב והאם יושבים

גם בטיסות אפשר להספיק, סח הוא באושר. באחד השנים בנסיעה בתשרי הספקתי בטיסה לניו יורק לחזור על כל מסכת 'בבא קמא' כשבחזור לארץ ישראל סיימתי את 'בבא מציעא'...

הרה"ג אלימלך מנדלוביץ מירושלים מחשובי לומדי ונבחני תכנית 'קניין ש"ס' בשיחה מיוחדת לאחר המבחן על 2430 דפים בגמרא. משתף; גם אנוכי רעדתי רק מהמחשבה להבחן במבחנים המסכמים. מגלה; אחר שנכנסתי לזה ראיתי עד כמה שזה לא בשמים אלא מעשי ביותר • סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

הרה"ח ר' אהרן כהן

אלפיים ארבע מאות שלושים דף?! בחמש מילים אלו תמצתו רוב רובם של המגיבים בעם, את פליאתם והערכתם לצד הוקרתם למאות אנשי החיל לומדי ויודעי התורה שזכו ביום חמישי האחרון לעמוד בכור המבחן על 2430 דפים שבתלמוד בבלי במסגרת התכנית הנודעת 'קניין ש"ס' מבית 'דרשו'. כשבסך הכל, לפנייהם עוד מבחן אחד בו ייבחנו בסייעתא דשמיא במבחן אחד על הש"ס כולה. אשריהם ואשרי חלקם.

חבל שלא פרסמתם את מקומות מוקדי המבחן. הצהיר מאן-דהוא באכזבה. רצייתי ללכת לראות את המחזה הנהדר, להתמלא בשאיפה יחד עם דרבון מעשי להתקדם בלימוד וידיעת התורה. בעצם, ממהר הוא להשלים, למקום כזה חייבים ללכת גם הילדים שייחקק להם בנפשם ובזיכרונם את המראה הקדוש של אברכים יקרים הזוכים להבחן על רוב רובו של הש"ס...

אולי יבוא יום וזה יהיה מעשי לבוא ולחנות מקרוב את המראה הנהדר הלז, אך בינתיים נראה שנצטרך להסתפק ולנצל את השיחות עם הנבחנים החשובים, לחוש במעט ולנסות להבין, איך הם עושים את זה, בלמידה אישית, מה מתאים לנו ומה יסייע לנו במסלול האישי בהתקדמות בתורה...

לא לפני שהוא מדגיש את הכרת הטוב האישית שלו ומה שעולם התורה בכלליותו חייב לארגון דרשו.

איך הכל התחיל?

היה זה בסיום הש"ס של המחזור הקודם. אז כזכור, מכל העולם הוטסו ובאו אחר כבוד חתני 'קניין ש"ס' למעמד הסיום הגדול בארץ ישראל. אז הבחנתי במכרי הרה"ג יעקב יוסף פאל שליט"א מ"שיכון סקווירא" בניו יורק שזכה להבחן על כל הש"ס יחד עם פירוש תוס'. ליבי געש בקרבי והחלטתי. בפעם הבא גם אני אזכה להיות מהחתנים המאשרים שזכו ללמוד ולדעת את כל הש"ס.

ואז הצטרפת לתכנית 'קניין ש"ס'?

האמת, משתף הוא בנועם. עד אז כבר השתתפתי כסדר במבחנים החודשיים, היינו כל חודש נבחנתי על שלושים דף. אך מזה עד להבחן כל חצי שנה על כל החומר מתחילת הש"ס, היה נראה לי ודי-בצדק קצת מוגזם...

כמה ימים התלבטתי, ולא ידעתי מנוח לנפשי, ואז ניגשתי אל הרה"ג בן ציון רובין שליט"א ראש 'ביאלה' שם למדתי אז והתייעצתי איתו, האם כדאי לי לעשות את הצעד הזה. ואכן לזכותו ייאמר, כל כניסתי לעניין, היה בעקבות הדרבון החזק אותו נתן לי כשהוא מעודד אותי, שזה בדיוק בשבילי ואי"ה אצלית. וכך יצאתי לדרך..

איך עושים את זה?

בהמשך, זה כבר היה יותר רגוע. מקדים הוא ומסביר. בתחילה פורסם

אתה מעוניין לראיין אותי. הקדים אותי הרה"ג אלימלך מנדלוביץ מירושלים. אין לי משהו מיוחד להגיד. אם כי, ממהר הוא לציין, בביתי מונח עדיין בכבוד החוברת המיוחדת שנשלחה בחנוכה עם כמה שיחות מובחרות לצד מאות התמונות מכלל הנבחנים החשובים, כן, אני קורא כסדר את השיחות שאתם מביאים כסדר, וזה באמת משהו מחזק מאוד. אך אישית, נראה לי שאין לי מה להוסיף. מסכם הוא בחן.

אחר, שנחשף לכמה סיפורים אישיים מאנשים שהתקדמו אחר קריאת שיחות אלו. בשילוב העניין, שאנשים לא מחפשים לשמוע 'מופתים' אלא אכן פשוט, לשמוע ולקלוט, האם זה אכן מעשי, והיאך עושים את זה, כל אחד בדרכו ורעיונותיו. הסכים ונעתר,

לעמוד על המשמר לנצל באופן מיוחד את השעות שבין לבין. אך גם בטיסות אפשר להספיק, מפליט הוא באושר. באחד השנים בנסיעה בתשרי הספקתי בטיסה לנוי יורק לחזור על כל מסכת 'בבא קמא' כשבחזור לארץ ישראל סיימתי את 'בבא מציעא'...

לגבי חודש ניסן, אני אכן שווה כאן בארץ ישראל, אך ברור שזה דורש הרבה השקעה אישית ועקביות במסירות. כיוון שבכל אופן כמו כל בתי היהודים אנו מתכוננים ברוך השם לחג הפסח, עם כל הטרדות והטרחות הנלווים לכך.

כמובן, מוסיף הוא ומזכיר בדגש. ברור שכל ההצלחה של נבחן 'קניין ש"ס' תלוי הרבה ואפילו הרבה מאוד בזכות עקרת הבית, שמוסיפה עול על עולה. גם במשך ימי השנה, אי אפשר להצליח ולעמוד בתכנית בלי עזרתה כשהיא מוסיפה עליה בעסקי הבית בזמנים של עומס לימודים כגון, לקראת המבחן החודשי וכדומה.

אך כפול ומכופל הדבר אכן בחודש ניסן, שאז מטבע הדברים עם כל ההכנות לפסח מהוצאת החמץ ועד הכנסת הפסח, ישנו הרבה עבודה וטרחה. ואז היא גם נצרכת ליותר די הרבה על עזרת הבעל ואפילו כך, היא מתחזקת ומתעקשת למען המטרה הקדושה כדי שהבעל יוכל להמשיך במסלולו ודרכו לידיעת הש"ס, אגב, מטעים הוא, בכל פעם מחדש אני מודיע, שאחר המבחן, אני חייב חופש של יומיים-שלוש, למעשה, עד היום הדבר לא יצא לפועל, מודה הוא ברוך. הזמן החדש מתחיל, וחוזרים לשגרה...

מה התכניות שלך למחזור הבא?

האמת, מודה הוא בגילוי לב. היו פעמים, בייחוד ימים מספר לפי המבחן, כשנכנסתי קצת ללחץ ומתח לפני המבחן, שחשבתי שזה היה מספיק. אך בשעת המבחן ומי מדבר בסיום המבחן עם הרגשת האושר והסיפוק, אני מתלהב ומחליט שאי"ה בהמשך אסתער על האתגר הבא, לזכות ללמוד ולדעת את כל הש"ס עם פירוש תוספות. בכלל, מרגיש הוא חובה לציין. הכח של 'קנאת סופרים' הוא כח אדיר שכדאי לנצל את זה, למשל, אישית, קריאת שיחות אלו עם שאר הנבחנים מבעיר בקרבי שלהבת אש התורה. לאחרונה, ממשיך הוא ומציין; התפרסם במסגרת זו (בגיליון לפסח), שיחה עם הדומ"צ הרה"ג שלמה בינעט שזכה להבחן במסגרת דרשו על כל הש"ס וכן ב'קניין הלכה' על אורח חיים ויורה דעה... זה ממש מטעין 'דלק' להמשיך ולא להרפות... מסכם הוא מאושר.

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות לתכנית "קניין ש"ס"?

איני אוהב לחוות דעה לחברים ולמכרים. מגלה הוא בענוות חן. בפרט שכל אחד צריך להכיר ולדעת את עצמו, מה מתאים לו ומה באמת אוהב הוא ללמוד וכדומה. אך ברור שלבני משפחתי ולכאלו שאני מכירים היטב ונראה לי שהם יצליחו בזה, אני חוזר ומדגיש להם, זה לא בשמים היא. גם אנוכי רעדתי רק מהמחשבה להבחן במבחנים המסכמים, אך אחר שנכנסתי לזה ראיתי עד כמה שזה לא בשמים אלא מעשי ביותר.

איזה סכום אנשים שיהיה להם הציון הגבוה ביותר, הם יזכו ויצורפו למסלולי המלגות. אם כי, מציין הוא, ישנם הרבה הנבחנים ועדיין לא נכנסו למסלולי המלגות רק נכנסים להגרלות. אך אישית, הרגשתי שבאם אני רוצה להצליח, אני צריך להיות במסלול המלגות, אז יהיה לי גורם מדרבן משמעותי שיחייב אותי לעמוד באתגר המיוחד.

יגעת ועמלתי הרבה-הרבה. משחזר הוא בסיפוק. בכלל, לא היה לי קל. דרשתי מעצמי את הכי הרבה שיש. וברוך השם בסייעתא דשמיא הצלחתי וצורפתי למקבלי המלגות. מאז אני ממשיך במסלול בדרך לידיעת הש"ס. משלים הוא בחיך.

איך באמת עושים את זה? חוזרים אנו על שאלתנו לטובת הקוראים. זה לא מתחיל במבחן החצי-שנתי. מטעים לנו ר' אלימלך. אנשים עומדים נדהמים, איך עושים את זה. אך צריך פשוט לדעת, ב'דרשו' בנו תכנית מסודרת והגיגות המבוססת על לימוד וחזרות על גבי חזרות עד לתוצאה המיוחלת של לדעת את הש"ס. כשהוא מפרט; כל יום לומדים את הדף, כשלפני המבחן החודשי, בשבוע האחרון, חוזרים שוב על כל החומר, כשהמבחן מהווה למעשה סיכום בכתב (כמובן, בעל פה). על כל החומר החודשי.

אחר, בכל ארבע חודשים יש מבחן המסכם של 120 דף המתקיים שבוע אחר המבחן החודשי, כך שבנוסף ל 30 דף עליהם חזרו בשבוע האחרון, חוזרים ומשננים שוב את התשעים דף של שלש החודשים הקודמים. ושוב כנ"ל, המבחן למעשה, מהווה סיכום רציני בכתב על כל החומר.

כעת, ממשיך הוא בשטף, רק עכשיו מגיע תורם של המבחנים המסכמים הגדולים המתקיימים כל חצי שנה. כשבכל מבחן נבחנים על כל החומר מתחילת המחזור, כשהחומר הולך וגדל כל פעם בכ- 180 דף...

אישית, איך התכוננת לקראת המבחנים המסכמים?

בהתחלה, עד לבערך סוף לימוד סדר נשים, התחלת נזיקין, הייתי מצליח וחוזר על כל החומר ממש, או לכל הפחות כמעט את כל המסכתות, חוץ מכמה מסכתות שבאמת הרגשתי שאני שולט בהם יחסית.

אחר, כשראיתי אכן, שזה כבר לא מציאותי עבורי גם לשמור על סדרי הכולל כרגיל, וכן לחזור על כל החומר, סידרתי לעצמי תכנית. כגון פעם אחת לחזור כל סדר נזיקין ואח"כ חזרתי על עוד ועוד מסכתות לפי ההספק שהצלחתי.

בהמשך, אחר שבשנה האחרונה זכיתי להיכנס ללמוד חצי יום, בכולל 'ש"ס אידן' שנפתח בירושלים {אגב; הכניסה לכולל מותנית בלהיות חבר 'קניין ש"ס'}! הדבר נהיה לי הרבה יותר קל. כיוון ששם אני זוכה לעבור על כל הש"ס בכל שנה, כך שעניין ההכנה למבחן נהיה הרבה יותר קל ומעשי.

בכל אופן, איך מצליחים לחזור כמויות כאלו של דפים בחודשי תשרי וניסן? קטענו אותו בניסיון להבין.

אכן, חודש תשרי זה יותר מורכב עבורי, בפרט שאני נוסע מהבית וזוכה לשהות ב'שמחת תורה' ועוד, בצל הקודש אצל מו"ר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ב"שיכון סקווירא" בניו יורק. כך שאני צריך אכן

שלחית תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

18 ש"ח ורהמתם

יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו. תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו מתנות:

סט הספרים המבוקשים 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' וספר 'לקראת שבת' ויקרא ב'. ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום של 42,000 ש"ח.

להצטרפות וקבלת המתנות:

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרו עולמית לחייוק
ועידוד לימוד התורה

נות בדרר

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח

ומקבלים מתנות

ספ' 'משנה ברורה' דרשו'

ספ' 'לקראת שבת' - ויקרא ב'

2 כרטיסי הגרלה על 42.000 ש"ח

מסלול מס' 28 - המתנה בשווי 538 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

באחת מדרשותיו, הרעים לפתע בקולו, דפק בחוזקה על הסטנדר ושאל מנהמת לבו: "יהודי זיכרון משה' היקרים, כשנבוא אנחנו לשמים נתבע על חילול שבת ועל גילוח בתער!!". מבטי תמיהה נראו בקהל...

לקדש שם שמים

ומיד המשיך ר' שלום בדבריו הנוקבים, וסיפר שהוא וידיד נפשו ר' עזרא ברזל, נודע להם אודות ספר ב'סמטת הספרים' המגלח בתער, הם החליטו לבוא איתו בדברים ולשדלו לחדול ממעשיו, הספר התגלה כאגוז קשה לפיצוח ועקשן, וניסה לנער אותם מעליו, בתחילה בעדינות ובסוף באיום, אך הם מצווים ב'הוכח תוכיח' אפילו מאה פעמים. הם התמידו בדבריהם ונגשו אליו כמה וכמה פעמים לשדלו בדברים. לאחר תקופה ארוכה חלחלו דבריהם ונשאו פרי, והלה הפסיק לגלח בתער. חלפו מספר חודשים, ונודע להם שהלה שב לסורו פותח את המספרה בשבת ומגלח בתער. הם נגשו למספרתו והוא מיד בראותם קרא: "איני רוצה להכירכם הסתלקו מפה!!". הם דרשו הסבר, והוא סיפר: "ביום השנה הראשון לפטירתו של אבי, רציתי להגיד קדיש לעילוי נשמתו, התעניינתי אצל חבר היכן אוכל לעשות זאת, והוא המליץ לי על בית הכנסת 'זיכרון משה' השוכן לא רחוק מן השוק, שם מתקיימים מניינים מסביב לשעון. הצטיידתי בכיפה ושמתי פעמיי אל עבר בית הכנסת. משנכנסתי צד את עיני השלט 'אסור לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה', מתחת לשלט המפואר ישב חלפן דולרים, ובאמצע התפילה מלמל לחברו דיבורים אודות השער היציג". ואז פנה אליהם ואמר: "אתם באים לדבר אתי על איסורי תורה וכך מתנהגים אנשיכם? האם הם מכבדים את הכתוב בתורה? זהו היחס שמקבל איסור תורה אצלכם? אפתח אני את המספרה בשבת, אגלח בתער ולא תוכלו להטיף לי מוסר!!"...

עכשיו פנה ר' שולם לשומעי לקחו ההמומים בזעקת הלב: "יהודי זיכרון משה, הנכם יושבים כאן, אולם מצודתכם פרושה ב'סמטת הספרים!' יהודי מחלל שבת ומגלח בתער בגללכם!!".

הנה דוגמא מוחשית שאם אדם לא מקדש שם שמים, אז לא שהוא בדרך אמצעית, אלא הוא מחלל שם שמים, ובמעשהו גורם חילול שם שמים אף שלא ביודעים!!

הרב בנימין גולד

"קדושים יהיו לאלקיהם ולא יחללו שם אלקיהם" (ויקרא כ"א, ו')

יש להתבונן: מאחר ואמר הכתוב "קדושים יהיו לאלוקיהם" היינו שיהיו במעלה הגבוהה ביותר מכל ישראל, מה מקום לצוות להם ש"לא יחללו שם אלקיהם" שהיא מדרגה הגרועה ביותר? די לומר שלא יתנהגו באופן שלא מקדשים שם שמים, אבל למה יש לצוות שלא יחללו שם שמים?!

מבאר הגאון רבי יעקב ניימן זצוק"ל בספרו 'דרכי מוסר', שנלמד מכאן שבעבודת ה' אין דרך ממוצעת שאין בה קידוש ה' ואין בה חילול ה', אלא בעבודת ה' או שיש קידוש ה' ואם לא אז זה חילול ה'! כאשר לא מקדשים שם שמים אזי מחללים כבוד שמים! ולכן מזהירה התורה "קדושים יהיו" - כדי שלא יחללו שם אלוהיהם.

ומוסיף, שכן מצוינו שאמרה התורה "והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי... לאהבה את ה' אלוהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם... השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים" - אין דרך ממוצעת בעבודת ה': או שמגיעים למדרגה של "לאהבה בכל לבבכם ובכל נפשכם" ואם לא נמצאים בדרגה זו - אז יורדים ל"וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים", ואומרים חז"ל כיון שאדם סר מן התורה מיד נדבק בעבודה זרה.

בפרשת האזינו (לב, ו) כתוב "הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם וגו'" - האם אחד שהוא לא חכם מיד נהיה נבל? ראיתי בספר 'אור דניאל' שמביא, שרואים גם מכאן שאין דרך אמצעית בעבודת ה' ואין פשרות בזה, כי מי שלא בגדר 'חכם' הרי הוא 'נבל' חלילה, כיוון שלולא לימוד התורה שעל ידו האדם מתחכם, עלול האדם להידרדר מטה מטה עד שיהיה בגדר נבל חלילה.

המגיד הירושלמי הגה צ'ר' שלום שבדרון זצ"ל, היה בכל שבת דורש בבית הכנסת 'זיכרון משה' שבירושלים, ורבים היו מגיעים להתענג מצופן אמרותיו ודברי חידודיו.

באחת מדרשותיו, הרעים לפתע בקולו, דפק בחוזקה על הסטנדר ושאל מנהמת לבו: "יהודי זיכרון משה' היקרים, כשנבוא אנחנו לשמים נתבע על חילול שבת ועל גילוח בתער!!". מבטי תמיהה נראו בקהל, למה מתכוון ר' שלום, במה חטאו הם בתער וחילול שבת, יותר מדברים אחרים שאולי נכשלו בהם בשוגג?!

המשיך הרב טאובר וסיפר לי: שנה שלימה שאני שומר את הסוד הזה ואף אחד בעולם לא יודע את זה!!! אפילו בני המשפחה הכי קרובים... ולמה?? למה החלטתי להסתיר את זה?? עשיתי חשבון... שאם אני כעת אגלה את זה למשפחה שלי... הם ירעישו עולמות... יקרעו את השמים בתפילות... והם יקיפו אותי בדאגה ויעודדו אותי...

הרב ש. פולק על הגאון הצדיק ר' עזריאל טאובר זיע"א

מתקשר ומזמין אותי... ועוד למלון... ועוד בחינם... למה לא... מי האמין שאני אי פעם אדרוך במלון...

כשהגעתי לשם דווקא הייתי מרוגש... אבל דווקא בגלל המלון.. הרגשתי מיליון דולר... אני בכבודי ובעצמי מסתובב במלון... מי האמין... אבל אל תשאל מה קרה!!! לא חלמתי מה מחכה לי שם...

ישב שם אדם גדול... שריד לדור דעה... ובמשך יומיים תמימים על מה הוא דיבר??? על הנושא הכי שנוא עלי!! הנושא שהכי מפחיד אותי!! על קבלת יסורים באהבה!!! משום מה, רוב הסמינר נסב סביב הנושא הזה... הוא אמר: יהודי מתפלל ומתפלל... צועק וצועק... רבש"ע: תעזור לי... תתן לי... תתן לי... רץ למקומות הקדושים ועושה את כל הסגולות... העיקר לשנות את התכונות של הקב"ה... האם חשבת אולי פעם לקבל את רצון ה' באהבה?? אם התפללת והקב"ה נתן לך... אז הקב"ה ממליך אותך... אבל אם הקב"ה לא נתן לך... אז יש לך את הזכות להמליך אותך!!! דווקא במקום של הסתרת פנים... שם כביכול הקב"ה לא נמצא... הקב"ה כביכול לא מלך... ולך יש את ההזדמנות במקום הזה להמליך אותו ולהגיד: אני מקבל אותך רבש"ע!!! זה כל התכלית שלנו בעולם... באנו לכאן בשביל

תרשו לי לשתף אתכם קוראים יקרים בסיפור האישי שלי באיזה נסיבות זכיתי אני להתקרב לאותו יהודי קדוש ומה קבלתי ממנו... וזאת למודעי: שלא הייתי חושף את הסיפור הזה אם לא הייתי חושב שיש בזה מסר חשוב מאוד שיכול להביא תועלת לכל אחד... אבל לספר על עצמי מותר... ובכן: ילדים (יתומים) מספרים על עצמם...

היה זה לפני שנתיים בדיוק... בשעה טובה עמדתי להוציא את ספר 'אהבת'... מי שמכיר את הספר הזה... בספר הזה אני מתמקד בנושא אחד ויחיד: תפילה תפילה תפילה!!! בספר הזה אני מאריך לעודד ולהעצים את עניין התפילה על כל דבר... תתפלל ותתפלל... אל תוותר... אתה עוד תראה ישועות... תצעק... תתחנן... תקרע את השמים... והקב"ה יקבל את התפילה שלך... בקיצור: זה הנושא של הספר!!! והנה ב"ה זכיתי לברך על המוגמר... בערב ל"ג בעומר שלחתי סו"ס את הספר להדפסה... ו... ונסעתי למירון... עמדתי שם והודיתי לה' על שזיכה אותי להגשים את משאלת הלב להעביר את המסר הזה הלאה... סיימתי בתפילתי ואמרת: אנה ה'!!! מה הלאה... מה השליחות הבאה שלי בעבודת ה'... במה אני יכול להתחזק ולחזק את עם ישראל הלאה.

חזרתי ממירון... והנה!!!!!! שלוש שיחות שלא נענו... אני חוזר לטלפון... הלו... מדבר הרב עזריאל טאובר... לא פחות ולא יותר!! ובכן: יש לי ארגון שקוראים לו שלהבת... ואני עושה סמינרים לחרדים בנושא מהותו של יהודי ואמונה ובטחון... והיות וכבר ארבעים שנה שאני מנסה בכל דרך להחדיר את המסרים האלו בכלל ישראל... אז כעת החלטתי ללכת על פרוייקט מיוחד ולהזמין כל מיני אנשי חינוך וכל מי שיש לו שופר והשפעה על ציבור שישמעו את המסרים האלו ויקחו את זה איתם הלאה... והיות ושמעתי שיש לך שופר בידיים... אז אני מזמין גם אותך לסמינר הקרוב בניר עציון... על חשבונך... אני בסה"כ רוצה שתבוא ותקשיב... אם תקבל את הדברים ותעביר את זה הלאה... ואם לא... אז לא... נו נו... למה לא... אדם גדול

הסכמתי והתווכחתי... וכעסתי... ואם הוא לא היה צודק... אז לא היה לי שום בעיה... **דא עקא שהוא צדק!!!** הוא דיבר בבהירות!!! מי שפעם שמע את ר' עזריאל!!! אצלו הכל היה בהיר!!! חד!!! אין נפתל ועיקש... ולא יכולתי להתמודד עם הבהירות שלו... עם כל הרצון הטוב לעשות קפיצת ראש בברכה של ניר עציון... זה... זה לא הלך... הייתי מוכרח לקחת את הדברים ברצינות!!! ובסוף השבת נגשתי אליו ונתתי לו את הטיטה של ספר "אהבתי (כרוך בספירלה) ואמרתי לו: כבוד הרב. יש לי בעיה!!!!

הספר 'אהבתי'... ומה שהרב דיבר בכל השבת הזו... זה לא הולך ביחד. **ואין ברירה!!! אנחנו חייבים להגיע לעמק השווה!!!** כי אני לא מוכן לחזור בי בכהוא זה ממה שכתוב בספר הזה... אני אמשך לחבק בכל הכח את הפסוק "אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני..." אני אמשך להתבצר לזעוק מע"ג כל במה.. יהודים תתפללו.. ה' שומע תפילות מניסיון... ואילו מצד שני הרב טאובר מחבק בכל הכח את המילים "ואהבת את ה' אלוקיך..." אפילו נוטל את נפשיך...

ואז!!! דווקא מהמקום הזה... ודווקא מתוך הניגוד הכ"כ קיצוני הזה. משם התחיל להתרקם בינינו משא ומתן שהביא איתו קשר נפשי עמוק מאוד... הרב עזריאל זיע"א עבר על ספר אהבתי והסכים!!! הסכים עם כל מילה!!! הוא אמר לי: הכל נכון... אבל!!! עדיין צריך לדעת שזה כיתה א'... ואחרי כיתה א'... צריך יום אחד לעלות לכיתה ב'!!! בכיתה א' יש **אהבתי**... אני במרכז... אני רוצה... אני מתפלל... לי יש משאלות לב והקב"ה ימלא אותם... אבל יום אחד הקב"ה רוצה שתעלה כיתה... ותאמץ את **ואהבת**!!! בכל נפשך ובכל מאודך... בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאוד מאוד... ואל תחשוב... זה היה תהליך ארוך וממושך... הייתה פה התחככות של ניגוד קיצוני בין מחבר ספר **אהבתי**!!! מול יהודי שבכל ימותיו הוא **ואהבת** את ה' אלוקיך!!! ושם!!! מהמקום הזה נפתח גיליון שלהבת... והדברים הלכו והתחדדו... ואל תחשוב!!! זה לא אוקוס פוקוס!!! זה לא שעליתי פתאום לכיתה ב'!!! אני עדיין עמוק בתוך כיתה א'... אני עדיין זה שכתב את ספר אהבתי... ואני עדיין תינוק קטן של הרבש"ע. שכשיש לי מצוקה אני פועה לקב"ה ומתחנן לפניו... **אבל!!! במקביל!!!** זכיתי לגלות שיש גם הלאה!!! גיליתי שאסור להיעצר כאן!!! שיש גם כיתה ב'!!! זכיתי להיחשף לדוגמא אישית של בן תמותה שהוא גדול!!! ויש לציין שעד שלא היכרתי אותו מקרוב לא האמנתי שיכול להיות כזה דבר... לא היה לי מינימום של אימון בבן תמותה שהוא מסוגל לצאת מהבועה שלו... והאמת היא שאפילו התקשיתי להאמין לו בעצמו שהוא עומד מאחורי מה שהוא אומר.. אבל ימים יגידו... ולאחר כמה חודשים שכבר הייתי מאוד קרוב אליו... פתאום קבלתי ממנו טלפון... ואז הוא גילה לי: כעת הגיע הזמן לשתף אותך ברקע כללי!!! ואז הוא סיפר לי שלא פחות ולא יותר... בשנה האחרונה גילו אצלו את המחלה במקום וסוג מאוד מסוכן... שלא היה לזה שום טיפול

להמליך את הקב"ה... ולא שהוא ימליך אותנו... בקיצור: שבת שלימה!!! סמינר שלם!!! כמעט רק זה הנושא...

ואני מתפוצץ!!! חצי שנה אני עובד על ספר אהבתי!!! רק עכשיו גמרתי לכתוב את הספר הזה שכל כולו תתפלל... תצעק... אל תוותר... אם תתעקש תקבל... ואתה מבין לבד שזה לא רק ספר אלא זה כל המשענת של חיי... כל החיים שלי מבוססים על ההולך ילך הזה... אני בטבעי טיפוס שברירי... אוסף של משקעים ותסבוכות וכל מה שהחזיק אותי ורומם אותי בחיים זה רק התפילה והידיעה ש"הטה אזנו לי ובימי אקרא..." ומתי שאני רק רוצה הרי בשם ה' אקרא אנא ה' מלטה נפשי... והנה... מגיע פה יהודי מורם מעם ולוקח פטיש גדול ופשוט מנפץ לי את כל משענת חיי... את הספר הטרי שרק כעת ירד לדפוס.. והוא אומר לי: לא!!! תקבל באהבה!!! לא תמיד הבעיות נפתרות... לא תמיד מתקבלות התפילות... לפעמים הקב"ה מצפה ממך שתמליך אותו... שתקבל אותו... שתתאחד איתו... שתאמר לו: אני אוהב אותך בכל מצב.. מה שתעשה לי.. התחשק לי באמצע הדרשה לברוח משם כל עוד נשמתי בי... ו... ולעשות קפיצת ראש בברכה של המלון... (קפיצת ראש תרתי משמע... בעיקר לטמון את הראש...) די.. די.. לא רוצה לשמוע... לא יסורים ולא אהבה... אני רוצה ישועות... אבאלע... ישועות!!! ישועות!!! ישועות!!! רק ישועות אני רוצה...

ואל תשאל... בדיוק באותם ימים הייתי גם מוטרד מאיזה קרוב משפחה שבדיוק עבר איזה בדיקת... וחששתי מהגרוע מכל... (בסוף התברר שהכל היה בסדר... אבל אם אפשר להיות לחוץ אז למה לא... מי שמבין מה שאמרתי שירים את היד. עכ"פ-) באותם ימים קרעתי את השמים בתפילות שיתברר שהכל בסדר ושהכל יסתדר... **ובדיוק עכשיו!!!** ממש להכעיס יושב הרב טאובר... פניו מאדימות בהתלהבות והוא מדבר בנהמת ליבו: רבותי!!! בן אדם לא עליכם גילו אצלו משהו... וכעת הוא עבר בבדיקה... וכעת לא יודעים עדיין תוצאות... והכל פתוח... יש לו כעת שתי אופציות: אופציה אחת: להתפלל ולצעוק ולבכות ולקרוע את השמים לשנות את רצון ה'... והוא גם יצליח... אבל האופציה השנייה היא: תמים תהיה עם ה' אלוקיך... אומר רש"י: תהלך עמו בתמימות ותצפה לו ... וכל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו לחלקו!!!

המשיך הרב טאובר ואמר: יהודי שמקבל באהבה הוא מתאחד עם הקב"ה.. הוא זוכה להמליך את הקב"ה... וכו' וכו'... והוא מדבר ומדבר... **ומצליף בי ללא רחם... ואני מתפוצץ מבפנים!!!** דמעות זולגות מעיני ללא הפוגות... לא!!! לא רוצה רבש"ע!!! אני דואג לו... לאותו קרוב משפחה... אני רוצה אותו חי... בריא... אני לא מסוגל לקבל באהבה... אנא ה'... שיתברר שהכל בסדר... שזה שום דבר... שום דבר.. אנא.. אנא... אהבתי כי ישמע את קולי תחנוני...

בקיצור: תנסה לדמיין מה עבר עלי באותה שבת... זו הייתה שבת קשה מאוד... שבת מטלטלת... שבת של מאבקי רוח ונפש... ולא

ברפואה הקונבנציונלית... והטיפול היחיד שנותר זה רק משהו ניסיוני... ש... או שכן או שלא... והמשיך הרב טאובר וסיפר לי: שנה שלימה שאני שומר את הסוד הזה ואף אחד בעולם לא יודע את זה!!! אפילו בני המשפחה הכי קרובים... (חוץ מאחד שהיה צריך באופן טכני) ולמה??? למה החלטתי להסתיר את זה??? אומר לי הרב טאובר: עשיתי חשבון... שאם אני כעת אגלה את זה למשפחה שלי... הם ירעישו עולמות... יקרעו את השמים בתפילות... והם יקיפו אותי בדאגה ויעודדו אותי... ובאמת יתנו לי כח... ואני באמת אתמלא בתקווה ובאופטימיות שה' יעזור ויהיה טוב... לעומת זאת!!! אם אני לא אגלה את זה לאף אחד... אני אמנם אפסיד תפילות יקרות... אני אפסיד תמיכה נפשית קריטית... אבל מה ארויח במקום זה??? אני ארויח חדר יחוד עם הקב"ה!!! חדר יחוד של תמים תהיה עם ה' אלוך ואלא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ותצפה לו ואז תהיה עמו לחלקו...

סיים הרב טאובר ואמר לי:

זו הייתה השנה הכי מאושרת והכי ריווחית בחיים שלי!!! שנה שלימה שזכיתי להיות בחדר יחוד עם הרבש"ע!!! הייתי אחד איתו!!! שנה שלימה שאני נוצר בתוך תוכי סוד נורא... ואני ריאתי... לוקח בחשבון שאלו השבועות האחרונים שלי... ובשביל זה קראתי לך ולעוד כמה אנשים שיש להם שופר שתשמעו אותי ותעבירו את האמת הזו הלאה כי מי יודע מה ילד יום... לקחת בחשבון הכל... אבל תמים תהיה!!! לא דאגתי. לא חקרתי אחרי העתידות... ציפיתי לקב"ה ולשיקולים שלו... שיעשה מה שהוא רוצה... ותכל'ס... בשורה התחתונה הטיפול הניסיוני הזה הצליח מעל ומעבר והעניק לו עוד שנתים של חיים והוא יצא מזה... וכמובן שהוא עבר הרבה יסורים ותופעות לוואי... ואת כולם הוא קיבל באהבה ובשמחה שאי אפשר לתאר... ולפני שבוע וחצי הוא נפטר במיתת נשיקה!!! לא!! לא מהמחלה... אלא ממה?? ואהבת את ה' אלוך!!

יצתה נשמתו באחד!! התאחד עם הקב"ה...

עד כאן הסיפור בקיצור נמרץ... אבל כאן רק מתחיל הסיפור שלנו!!!

דבר ראשון: תהיה רגוע... אנחנו לא שם!!! אנחנו לא אוחזים שם!! והקב"ה גם לא מצפה מאיתנו למדרגות האלו... אנחנו רק צריכים לדעת דבר ראשון שיש!!! שיש כזה דבר ויש פסגות שאפשר וצריך לשאוף אליהם... ודבר שני ועוד יותר מעשי: מה תכל'ס... מה בכל זאת??? מה כן אנחנו יכולים לקחת מהמושגים האלו הלכה למעשה לחיי היומיום שלנו??? אז בקצרה ממש...

אחת מהמסקנות הפרקטיות שהבנתי אותם לאורך השנתיים האחרונות זה שהטעות העיקרית שלנו היא שכשאנו מדמיינים קבלת יסורים באהבה אנחנו מדמיינים יסורי איוב... כאבי

תופת... מרתפי האינקויזיציה... ו... ובכל זאת צריך לקבל באהבה! אבל לא!!! ממש לא!!! דווקא זה לא הנושא... (כמובן שכאן נמצא נקודות השיא של קבלת יסורים באהבה... אבל לא על זה אנחנו מדברים ביומיום...) קבלת יסורים באהבה שאנחנו מזכירים פעמיים ביום וקושרים אותה על הזרוע והראש... זה בסה"כ תקבל את עצמך!!! תקבל את הנתונים שהקב"ה נתן לך... סוף סוף לכל אחד מאיתנו יש את החבילה הפרטית שלו... אני לא צריך לפרט... כל אחד והחולשות שלו והמשפחה המורכבת שלו... והילדים עם הקשיים שלהם... והניגודים בזוגיות... והמצב הפיננסי... וכו' וכו' וכו'... ואנחנו ממורמרים!!! תסכים איתי!!! אנחנו מתנגדים למצב שלנו... אנחנו מנסים בכל דרך לשנות ולא לקבל את המצב שלנו... וזה נורמלי!!! וצריך לשפר!!! אבל צריך לדעת במקביל גם לקבל!!! סו"ס אנחנו מאמינים שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים! ואם הקב"ה הזמין לי את החבילת בעיות האלו... זה חלקי!!! פה! במשבצת הזו!!! בפעקאלע הזה שלי... כאן הקב"ה מזמין ממני באופן אישי שאני אמליך אותו ואתן לו כתר מלוכה בזה שאני מקבל אותו!!! וממילא אם כואב לך השיניים... אל תקבל באהבה... רוץ לרופא שיניים ותטפל בעצמך... אם אתה צמא אל תקבל באהבה... תשתה לבריאות... אנחנו לא מדברים על כאבים ומכאובים חריגים... אנחנו מדברים על נתוני שטח!! על נתונים עובדתיים שהקב"ה מעמיד אותנו בפני עובדה קיימת שזה מה שיש!!! כל אחד וגורלו!!! כל אחד והנתונים שלו וכעת הבחירה בידיים שלך... או להתמרמר להתלונן... ולהלך כארי בסוגר ולא לקבל את המצב... (וכמובן לפרנס את כל המטפלים הרגשיים שיעזרו לך איך לשרוד את עצמך למרות שאתה לא מקבל את המצב) או להבין שהיות והכל ממנו יתברך... אז אני מקבל את זה!!! אני נותן לקב"ה כתר מלוכה בזה שאני ממליך אותו!!! ממילא זה לא משימה שנמצאת בשמים... לא צריך להיות בשביל זה ר' עזריאל טאובר... מספיק להיות בן אדם ריאלי שעומד מול המציאות ועם קצת אמונה הוא יודע לפגוש דווקא שם את הקב"ה ולקבל אותו שם ולקנות את עולמו!!!

וכאן אני רוצה לחדד נקודה מאוד חשובה!! שזה לענ"ד הגילוי והבשורה הגדולה ביותר שקבלתי מהיהודי הקדוש ר' עזריאל... הרי כך:

תמיד ידעתי שאני יכול לקבל ולקבל ולקבל מאבא שבשמים... אבל אף פעם לא ידעתי שאני יכול לתת לו!!! אף פעם לא טעמתי את החוויה של נתינה!!! ולא סתם נתינה... אלא נתינה לאבא שבשמים!!! ויתנו לך כתר מלוכה... זו הפעם הראשונה בחיי שגיליתי שאפשר גם לתת לקב"ה... ולא רק לקבל ממנו... אבא שבשמים ברא מנגנון מתוחכם ועוצמתי שהוא פשוט מאפשר לי הקטן לתת לו!!! והוא אומר לי אני צריך אותך!!! אני מחכה לך... ואני תלוי בך... מלך אסור ברהטים...

זה עולם אחר לגמרי!!! זה עולם של ידידות!! זה היבט אחר לגמרי על כל היהדות... ומי שהכיר קצת את התנויירה של ר'

לפתע קטע את דבריו, החויר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

למה לשלם כסף עבור ספיגת צעקות?

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"וּסְפַרְתֶּם לְכֶם..." (ויקרא כ"ג, ט"ו)

ערב ערב, בהתרגשות וכמיהה, אנו סופרים יום ועוד יום. וההתרגשות והגעגוע הולכים וגוברים ככל שאנו מתקרבים למועד קבלת תורתנו האהובה. התורה הקדושה, מפיה אנו חיים, היא חיינו ואורך ימינו, התורה שהפכה אותנו לאנשים איכותיים ומרוממים יותר, התורה שהיא ציר החיים המרכזי שלנו!

ימי ההכנה למעמד הגדול והמרגש הזה, הם ימי ספירת העומר, ההכנה לקבלת התורה. מתוקף העובדה שמתן תורה הוא אירוע כה דרמטי ומרגש, מסעיר ומרומם, אנו משקיעים את שבעת השבועות הקודמים לו בהכנה אישית - רוחנית - נפשית, לקראת הרגע הגדול. כי למעמד כמו מתן תורה לא נכנסים כבדרך אגב, אלא התורה מעניקה לנו מתנה נוספת, ואומרת לנו להקדיש שבעה שבועות של הכנה והתבוננות לזכך נפשנו ולרומם רוחנו.

אלא שלמרבית הפלא, עבודת השבועות הללו ממוקדת במיוחד בתיקון היחס לזולת, בהטמעת הערך של לתת כבוד איש לרעהו, לנהוג בהערכה איש כלפי זולתו. אנו גם מצרים בימים אלו על הטרגדיה הבלתי נתפסת, כאשר בימים אלו הסתלקו 24,000 תלמידי רבי עקיבא, קדושי עליון שאין לנו שמץ השגה במעלתם, אך משום שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירה כה קשה, דווקא בשל ענין תיקון המידות.

משהו כאן דורש מחשבה והתבוננות: אם אנו נערכים לקראת מתן תורה, אם אנו מתרגשים וכמהים לקראת קבלת התורה, אם הלב שלנו כה משתוקק לחבוק את התורה - למה אנו שמים את עיקר הדגש על תיקון המידות?! היה עלינו להקדיש יותר ללימוד הלכות תלמוד תורה, אולי ללמוד יותר על מעמד הר סיני, לעסוק באינטנסיביות באותה מתנה יקרה ואהובה - היא התורה. למה אנו כה ממוקדים בתיקון המידות דווקא?!

ויותר מזה, הרי כל הנושא של מידות טובות, כתוב בתורה ברמז בלבד. אין ולו מצוה אחת המדברת ברורות על הצורך לכבד כל יהודי, לנהוג באופן ראוי איש ברעהו. מדוע תיקון המידות לא מוזכר בתורה? והואיל ואינו מוזכר - מה טעם יש לעסוק בו כהכנה לקבלת התורה?!

התשובה היא, כי עוד לפני שמדברים על התורה, על המצוות, על

חיי תורה איכותיים, הצעד הבסיסי, הראשוני, המתחיל - הוא תיקון המידות, שיפור היחס שלנו לזולת, נהיגה בכבוד איש ברעהו. קיום התורה אינו אפשרי בלי מידות טובות, חיי תורה אינם מתחילים ללא נהיגה בכבוד איש בזולתו. זו נקודת הבסיס, מכאן אפשר להתחיל ולהתקדם, לקנות קנייני תורה.

וכך חושף אחד מגדולי הראשונים - רבינו יונה, בביאורו למסכת אבות פ"ג: 'צריך תחילה לתקן עצמו במידות - ובזה תשכון התורה עליו, שאינה שוכנת בגוף שאיננו בעל מידות טובות!'

מדהים! לפני קבלת התורה, לפני שזוכים לחבוק את התורה, לפני שמשכנים את התורה בליבנו - קודם כל יש להתחיל לתקן את המידות. כי התורה לא נכנסת, לא מתקבלת, ולא שוכנת, במי שאינו נוהג כבוד ברעהו, במי שמידותיו בהתנהגותו עם זולתו אינן מתוקנות. קודם כל, לפני הכל, כבסיס לכל - מידות טובות, ומכאן אפשר לזכות לקבלת התורה!

ולכן, מובן היטב מדוע תיקון המידות לא כתוב בתורה באופן מפורש, כפי שמגלה רבי חיים ויטאל זי"ע סוד מכבשונה של כתיבת התורה: המידות הטובות לא נכתבו, כי הן עוד לפני התורה, הן הבסיס, מהן יוצאים לדרך התורה, זולתן - אין סיכוי לקבל את התורה, בלעדיהן - אי אפשר לזכות בתורה. לכן המידות הטובות אינן מוזכרות בתוך התורה, כי הן קודמות לה, הן הבסיס שלה, הרי 'דרך ארץ קדמה לתורה!'

לפיכך, בימי ההכנה, בהיערכות הגדולה לקבלת התורה, הבה נתמקד

בתיקון הבסיס, היסוד, נקודת ההתחלה. הבה נחפש לנהוג בכבוד איש ברעהו, נבדוק היכן נוכל להוסיף בכבוד הזולת, כיצד נמנע כל פגיעה באדם אחר, איך נוכל לקבל את הזולת במלוא הכבוד וההדר המגיע לו.

כך נוכל להיכנס לחג מתן תורתנו זכים ונקיים, כלים ראויים לקבלת התורה, בלב נקי ומזוכך, מכובד - ובעיקר מכבד!

שיחת הטלפון שהושיעה...

שמוליק נחשב לפאר הישיבה, כל הורה היה גאה בן כזה. מתמיד עצום, עמקן ייחודי, בקי גדול, מיטיב להבין, בעל מידות נאצלות, אהוב ונחמד על כל מכריו. כשהגיע לגיל השידוכים, הכל חשבו כי עלם חמודות שכזה - בוודאי ימהר להיחטף, כאשר טובי השדכנים יעוטו לשדך לו את בת גילו...

אלא שחודש וגם חודשיים עוברים, ואף הצעה לא נראית באופק. נראה כי תקלה מסתורית תקפה את חברת הטלפון, כאשר הקו אינו מקבל שיחות טלפון משדכנים... עוד חצי שנה חולפת, ובהגיע שמוליק לגיל 21 וחצי החלו ההורים להיות מודאגים, אפילו מודאגים מאוד... הם ניסו לברר, אולי יצא עליו שם רע, אך הברורים העלו שבחים ומחמאות, ועדיין לא ברור כיצד יתכן שבחור כה מצויין, בגיל מתבגר - איש אינו מתעניין בו!

בשלב מסויים, כששמוליק כבר התקדם לקראת גיל 24, ולאחר שנערכו לו תפילות וסגולות ועדיין לא הגיע עת גאולתו, הבינו כולם כי יש דברים בגו. הוריו החליטו כי זה הזמן להיכנס לרבם שליט"א, ולשטוח בפניו את יגון ליבם. עם כניסתם לחדר הרבי פרצו בבכי מר ומטלטל, סיפרו על כמעט 3 שנים של ציפיה מאכזבת, ועל כך שאיש אינו מתעניין בבנם המוכשר והמצויין...

הרבי האזין להם בקשב, ומצחו נחרש קמטים. דקות ארוכות חכך הרבי בדעתו, לפני שהשיב במילים קצרות ומדודות: 'כאב לב כה גדול, מי יודע, לבי אומר לי שהוא יכול להיגרם מיהודי אחר שחוזה כאב לב... מי יודע, פגיעה בזולת, יש לה כה הרסני, אולי כאן טמונה הבעיה... אולי כדאי שתבדקו את הענין, תשוחחו עם בנכם ותנסו להעלות בזכרונכם...'

ההורים שבו לביתם, וכינסו אסיפה עם בנם. הועלו השערות שונות, עברו שנה אחר שנה בשנות ילדותו, ואחר כך בשנות בחרותו. מי היו מחנכיו, מי היו חבריו לכתה, מי היו חברי החדר בחדרו בפנימיה... במשך זמן רב של תחקיר מעמיק לא עלה בידיהם דבר, שכן שמוליק נחשב לאדם נוח שאינו פוגע. אלא שלפתע ניעור שמוליק וכמו זיק תקוה ניצת בו:

'אולי, אולי זה הסירוב שלי בקשר להרב גולדפרב?' - - -

שם הקוד הזה אמר הכל, לא היה צורך להוסיף... הסיפור היה, שבעת סיום שנותיו בישיבה קטנה, ביקש ממנו רבו - הרב גולדפרב, להישאר בישיבה שנה נוספת, ובאמצעות קבוצת עילית של תלמידים טובים - יוכלו לפתוח שנתון נוסף בישיבה. היה ברור שהכל תלוי בבחור הטוב והעילוי שבחבורה: אם שמוליק יסכים - יפתח השנתון הנוסף, כששמוליק יוביל אותו להצלחה, ואם שמוליק יסרב - אין מנוס אלא

לבטל את הכוונה לפתוח את השנתון הנוסף...

שמוליק חכך בדעתו, התייעץ, ובסוף החליט כי עדיף לו לעבור ללמוד בישיבה אחרת, ולא להימנות על קבוצת הבחורים שתפתח את השנתון הנוסף. תשובתו השלילית חרצה את גורלו של השיעור הנוסף - שלא הוקם, הישיבה בה למד - התאכזבה מאוד, והרב גולדפרב נפגע מכך עמוקות...

'זה כנראה הסיפור הזה...' - אמר שמוליק בלחש, 'יתכן שצדקתי באותה החלטה, אבל אולי לא לקחתי בחשבון את הפגיעה שתיגרם לרב גולדפרב, אולי הצורה בה הודעתי היתה לא מכובדת, אולי יצרתי סחף שלילי... ייתכן שהצוות בישיבה נפגע עמוקות, ומעולם לא ביקשתי את מחילתם...'

עוד באותו לילה, התקשר שמוליק אל הרב גולדפרב, שהתרגש מאוד לשמוע את קולו של תלמידו לשעבר. 'מה שלומך? איך הולך?' - התעניין בו הרב גולדפרב בכנות, רצה לשמוע על הצלחת תלמידו המצויין והכשרוני... שמוליק השיב לו בנימוס ובשמחה, ולבסוף - העלה את אותו סירוב לבקשת הרב, שאירע לפני כמעט עשר שנים...

הרב זכר היטב את הענין, והגיב: 'שמוליק יקירי! אני זוכר היטב את המקרה ההוא, כמה זה כאב לי באותה עת... כמה רצינו לפתוח שיעור חדש, הכל היה תלוי בך, ולצערני נגדע באיבו... אבל עברה מאז תקופה כה ארוכה, באמת שמחתי לשמוע שעשית חיל בלימודיך, למרות שהיה בלבי עליך...'

אני דווקא שמח שהתקשרת, סייעת לי למחוק את התחושה העוקצנית שעולה בי כשאני נזכר בזה... אני מוחל לך בלב שלם, שמוליק היקר, ומי יתן שתזכה בקרוב ממש לבנות בית נאמן בישראל, ותשלח לי הזמנה לחתונה כמובן!...' - סיים הרב את דבריו, ושמוליק הניח את שפופרת הטלפון, מרגיש כי סלע ענקית נגולה מעל לבו...

המשך הסיפור, לא פחות ממדהים: פחות מ-72 שעות אחר כך, התקשר שדכן. 'כבר הרבה זמן אני רוצה להציע לכם את השידוך הזה', אמר מיד בהתחלה, 'לא יודע למה זה נדחה עד עכשיו. מדובר בהצעה כלילת המעלות...' - פתח, פירט את דבר ההצעה - הנערה, המשפחה, הקהילה והסביבה, והתברר שאכן מדובר בהצעה מיוחדת ממש, המתאימה ככפפה ליד לשמוליק שלהם!

שבועיים וחצי אחר כך, בלבבות נרגשים, הוזמנו בני המשפחה לשמחת האירוסין, שנחגגה באולם צנוע בשכונה. שמוליק - הבחור שהכל סחו בשבחו ודיברו על מעלותיו ומידותיו הנעלות - התארס בשעה טובה, סימן טוב ומזל טוב יהא לנו!

החתן בעצמו סיפר לנו את סיפורו, והובא כאן בדיוק, בשינוי פרטים מזהים. הוא מוסיף ומציין, כי היתה זו ההצעה הראשונה שהוצעה לו, וגם האחרונה. מאז הוא חי באושר, שמח ומודה לה' שפקח את עיניו לראות, כי הדבר שעייב והעיב על שמחתו, הסיבה מדוע נאלץ להמתין כשלוש שנים לרגע המרגש בחייו, היתה אחת ויחידה:

פגיעה בזולת, אי שמירת כבוד מקסימלי בזולתו. נכון שאולי היו לו את כל הסיבות הטובות ביותר, ונכון שיתכן שהחלטתו היתה

מוצדקת וראויה, אבל בסופו של דבר - רבו נפגע, והפגיעה הזו עיכבה את יום שמחתו!

כי כשמדובר ביחס בין אדם לחברו, כשעומדת על השולחן שאלת פגיעה בזולת, פגיעה היא ארס, רעל. היא עלולה חלילה להשביט שמחות, לנעול שערי שמים, למנוע את הרגעים המרגשים בחיים. גם אם הגענו למסקנה שחייבים לעשות פעולה מסויימת, גם אם נראה שאין מנוס מביצוע מהלך מסויים - הבה נחפש את הדרך לעשותו בלי לפגוע, תוך כבוד לזולת, לעשות את אותן פעולות רק בכבוד הראוי!

שמירה על כבוד הזולת היא מפתח לברכה, מפתח לישועה. אומר לנו בורא עולם: 'מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה ומכבדין זה את זה!' - זה הכל! כבוד הזולת - זה המפתח לפתיחת שערי השפע!

כסף בתמורה לנאצות...

ביתו של הרה"ח ר' משה פייבוש ז"ל בבני ברק, היה מקום מחסה ידוע לכל נזקק ומבקש עזרה, שמצאו אצלו קורת גג נעימה וארוחה חמה, עם הרבה לב ואהבת ישראל. בביתו התארחו כבדרך קבע אנשים קשי יום ושבורי לב, והיו רבים כאלה - שעלו ארצה לאחר השואה האיומה, וליבם לא עמד בכאב הנורא, והם הפכו את בית משפחת פייבוש לביתם השני, או שמא דווקא הראשון...

אחד האורחים הקבועים, היה יהודי בשם יענק'ל, שסעד בביתו באופן קבוע, וגם נהנה מטללי תחיה שהרעיף עליו ר' משה. אך למרות מצבו הנפשי והכספי הקשה, התקשה יענק'ל לקבל את העובדה שהוא נזקק לאחרים, וכאב לו שאנשים יודעים שהוא מתארח אצל משפחת פייבוש, משמע - שהוא עני ודל...

לפיכך, ביום מן הימים, נעמד יענק'ל בחצר בית הכנסת, פתח פיו ואמר: 'תבייש לו מר פייבוש... מבקש להיראות כבעל חסד, בעוד הוא גובה הון עתק בגין הסעודות שאני אוכל אצלו... וכי אינו מתבייש?! לגבות כה הרבה כסף על אירוח של כל שבת? והלא אני אוכל אצלו באופן קבוע - הוא לא יכול לעשות לי מחיר?! תמיד הוא חייב לגבות את המחיר המלא - שגם הוא גבוה מדי?! וכי אין גבול לכמות הכסף שפייב - - -'

לפתע קטע את דבריו, החזיר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

מאותו יום, לא חזר יענק'ל למשפחת פייבוש, מפני הבושה. הוא העדיף להישאר רעב ואומלל, ולא להיכנס לבית מיטיבו, אשר בוודאי שמע כי הטיח בו דברים קשים בפני אנשים זרים. אלא שר' משה הצטער על כך צער רב, הן הפסיד מצוה כה יקרה, לארח על שולחנו את יענק'ל האומלל! ומה בכך אם יענק'ל דיבר בו סרה - הרי עתה הפסיד את המצוה לארחו!

החל ר' משה לחפש אחריו, אלא שהוא נעלם מהסביבה. הוא בחר להסתובב באזור מרוחק, ובלבד שלא לפגוש שוב באיש מבני

משפחת פייבוש. לבסוף, ביום מן הימים פגש ר' משה ביענק'ל באקראי, ומיד לחץ את ידו בחיבה ואמר לו:

'יענק'ל! הרי כולם מתגעגעים אליך! להיכן נעלמת? לאן הלכת?! וכי לא ידעת שסעודת שבת אצל פייבוש אינה סעודה בלעדיך? וכי אינך יודע שאני מחפש אחריו כבר תקופה? מדוע הפסקת לבוא אלינו כשאנו כה רוצים אותך ומתגעגעים אליך?' - שאל ר' משה בחום אין קץ...

יענק'ל היה מובך, לתומו חשב כי ר' משה כועס עליו, וכעת מתברר שהוא מתגעגע... בתחילה סירב בתירוצים שונים, אך ר' משה עמד איתן בהזמנתו, ואף הושיט לו מעטפה גדושה בכסף, כדי שיתרצה לשוב לאכול אצלו... 'קח יענק'ל, שיהיה לך לבריאות, אבל אל תשכח לבוא לאכול אצלנו, כן?'

לנוכח מחוות המזומנים, הסיק יענק'ל כי אולי ר' משה לא יודע, או שבאמת אינו כועס עליו. ואכן, עוד באותו שבוע שב יענק'ל לסעוד על שולחנו ר' משה, וכך נהג במשך רבות בשנים...

אלא שבנו של ר' משה התקשה להבין את התנהלות אביו. 'אבא', - שאל הבן, 'שמחלת על כבודך - ניחא, גם ששבת להזמינו - ניחא. אבל לתת לו כסף? למה? הרי הוא גם כך אוכל חנים על שולחנו, גם כך אתה דואג לו כל כך ומסור עבורו עד אין קץ. מדוע עוד נתת לו כסף?'

השיב לו ר' משה, בתשובה שכדאי שתהדהד באוזניו: 'דע לך בני, שאם אדם שהיטבתי עמו מנסה לפגוע בי - מסתבר שמהו יושב לו על הלב, הוא כעוס ופגוע ממהו. לא יודע אם ממני, אבל משהו מעיק עליו, אדם לא פוגע סתם, לא רוטן סתם, משהו לא הולך לו בחיים, משהו לא מסתדר לו...'

לפיכך מיהרתי לתת לו כסף, להרגיע אותו, לעשות לו טוב על הלב. כי אם אדם רואה שמישהו פוגע בו - זה לא סתם, יש לכך סיבה. היא כנראה לא קשורה אליי, אבל כשרואים יהודי פגוע או בצער, כמה כדאי וחשוב להניח לו רטיה על הלב, כמה רצוי לעשות משהו כדי להטיב עמו...'

את הסיפור שמענו מבנו של ר' משה ז"ל, 'בדלחט"א הרה"ג רבי דב מאיר פייבוש שליט"א - דומ"צ דחסידי בעלזא בבני ברק, והוא ממחיש לנו עד היכן מגיעה הזהירות בכבוד הזולת. גם אם מישהו פגע בנו, גם אם אדם עשה משהו כנגדנו, עדיין מוטלת עלינו החובה לשמור על כבוד זולתנו, ואדרבה:

הבה נפתח מבט רחב ונבין שהוא לא בא לפגוע סתם, משהו מעיק עליו, משהו מכאיב לו. הבה נשמור על כבוד הזולת, נעשה הכל להיטיב עמו, לעשות לו טוב על הלב. נכון שזה דורש ויתור, אולי לפעמים זה קשה. אבל זה הרבה יותר כדאי, הרבה יותר מועיל. 'הי כבוד חברך חביב עליך כשלך!'

הצצה למורד ההר...

במעלה הגבעה ברחוב מינץ בבני ברק, הנהיג את עדתו מורי ורבי כ"ק אדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה זי"ע. מחלון החדר בו קיבל קהל, היה ניתן להביט אל מורד הגבעה, ולראות למרחק רב יחסית.

בפיך כל העת?" בתחילה נרתע הנער לאחוריו בבהלה, כולם היו נראים שם קרחים, בלי שום סממן יהודי על פניהם, ולא ידע מיהו היצור שנטפל אליו ומה הן כוונותיו.

אך לאחר שהזדהה האדמו"ר ביהדותו, ענה הנער: "אני ממלמל כל העת בפי את הפסוק הנצחי 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד'. את הפסוק הזה שיננה אמי השם יקום דמה באוזני בוקר וערב, עוד בהיותי נתון על ערש לידתי... זה הפסוק היחיד שאני יודע בעל פה, והוא מלווה אותי בכל הקשיים שאני חווה כעת במלחמה הנוראה הזאת".

שמעתי ממורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', כי בילדותו כשהתגורר בברנוביץ', המלמד שלו בחיידר היה רגיל ללמוד בצורה מאוד מרוכמת. לדוגמא, תמיד אמר: "זאגט דער הייליגער תנא פון די הייליגע משנה א הייליגער דין" ["אומר התנא הקדוש מהמשנה הקדושה דין קדוש"].

כך גם שמעתי ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שכאשר למד גאון הדור רבי עקיבא איגר מסכת ביצה עם תלמידיו, פתח ואמר: "ביצה שנולדה ביום-טוב, בית שמאי אומרים שרצון השם יתברך תאכל, ובית הלל אומרים שרצון השם יתברך שלא תאכל".

האיזכור המכובד והעילאי הזה נתן לתלמידים גישה אחרת לתורה. זה החדיר בהם הערכה לתורה, וחרט בהם רישומים עמוקים.

"יהי כבוד תלמידיך חביב עליך"

אחד היסודות החיוניים והכרחיים ביותר במערכת החינוך, היא האהבה. האהבה היא עיקרית בחינוך, משום שהיא יוצרת קשר נפשי בין הרב לתלמיד, ומאפשרת גישה למחנך להשתמש עם כליו האישיים שניחן והמקצועיים שרכש בכדי לחנך.

שמעתי מראש ישיבה לצעירים חשובה בירושלים, כי בעת הקמת ישיבתו נכנס אל כ"ק האדמו"ר מסלונים שליט"א, וביקש לשמוע דברי הדרכה.

נענה האדמו"ר ואמר: "אבי מורי הרבי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זצ"ל היה רגיל לומר, כי מחנך או מגיד שיעור שנכנס לכיתתו למסור את שיעורו ביום הראשון, ונפגש זה עתה לראשונה עם תלמידיו, עוד לפני שפותח את פיו הוא חייב לשבת דקה תמימה, להביט בדומיה ובעינים אבהיות ורחמניות על תלמידיו היקרים הישובים סביבו, ולהשתדל למלא את חלל ליבו באהבה אמיתית כלפיהם. כירק כאשר יאהב אותם תהיה לו השפעה אמיתית עליהם, כי האהבה לתלמידים היא קריטית והכרחית לכל מערכת היחסים בין הרב לתלמיד".

מי שהוכיח נקודה זו במציאות, היה המשגיח ממיר, מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל, אשר כידוע השפעתו העזה על תלמידיו חרגה בהרבה מהמסגרת המצויה. היו מתלמידי מיר שאהבו להתבטא כי נולדו מחדש במיר, וזאת לאחר שזכו לחסות בצילו של המשגיח ולהישפע מרוחו.

היכן היה טמון סוד ההצלחה הגדולה של רבי ירוחם בהשפעתו המרובה על נפש תלמידיו? בין היתר בנקודת האהבה הגדולה שהעניק לכל תלמיד ותלמיד!

על התלמידים, אבל באמת במעשיהם הם יוצרים עולמות ממש. כל תלמיד שידגל וילך בדרך הטובה שהתוו עבורו נזקף לזכותו של המחנך וההורה, והרי זו תוצאה ברורה של השקעתם וטיפוחם. אם הצליחו בחינוכו, ההצלחה מתקיימת, נשאת ומשפיעה לדורי דורות, וכן להיפך, עיוות או קלקול בחינוכו מהווה עיוות לדורי דורות. אין ספור פעמים שמעתי את אבא שליט"א מזרו ושב ומזרו הורים ומחנכים, על חובתם הגדולה לנטוע שאיפות בתלמידים; זה בדיוק הזמן לעורר בהם אהבת תורה, ערך לתורה, לשנן באוזניהם את יסודות האמונה, ובעיקר לקבע בהכרתם את המושג הנעלה כי 'שולחנך גדול משולחנם'. דהיינו, שאין חשיבות ואין שמחה כשמחת התורה, וכי כל שאר ענייני העולם מתגמדים לעומת התורה הקדושה.

גם אם בשעת מעשה אין הדבר ניכר כל כך, כמו שנראים בעינינו הכוכבים, אולם ברבות הימים הדברים שמוחדרים באדם בצעירותו צפים ועולים בבהירות ובחדות יותר, ומשפיעים על כל ה'הלוך ילך' שלו למשך שנים רבות.

ישנם הרבה דרכים כיצד יכול המלמד לגרום לאווירה כזאת להציף את הכיתה; לדוגמא, אבי מורי שליט"א מזכיר תמיד לשבח את אחד המלמדים החשובים בתלמוד תורה, שבכל הזדמנות היה אומר לתלמידים בכיתתו: "בלי נדר כשאפרוש לפנסיה אשוב מיד לכולל!... כרגע התפקיד שהוטל עלי משמים הוא לחנך את ילדי ישראל, אך בהזדמנות הראשונה שאוכל אזדרז לשוב ולהתרפק על הגמרא האהובה עלי... זו שאיפתי ורצוני!".

אצל אותו המלמד לא היו הדברים בבחינת 'מן השפה ולחוץ', אלא הוא באמת אהב ללמוד, ולכן דבריו עשו רושם עז על התלמידים. אבא שליט"א טען כי בכל מגע איתם הורגשה אהבת תורה מיוחדת, וזה משום שנשמו בכיתה כל העת אווירה של תורה וערך לתורה, ושהכל סובב סביב התורה.

מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, היה רגיל ללמוד עם בניו בילדותם בקביעות יום-יומית, ועם חלקם אף סיים את כל הש"ס קודם שהגיעו לגיל המצוות. פעם נשאל רבי חיים - מה היה הענין בזה? וכי ילדים צעירים מסוגלים לקלוט ולהבין סוגיות עמוקות בעירובין ובנדה?

רבי חיים השיב במילים ספורות ומדודות כדרכו: "היה לי ענין להראות להם כי לגמור ש"ס זה לא סוף העולם, וזה עצמו ידרבן אותם ויתן להם שאיפות הלאה, ללמוד ולסיים".

אם אין גדיים אין תיישים, ואם אין תיישים אין גדיים. בשביל שצאצאנו יגדלו ברוח נכונה, צריך להחדיר בנשמתם הזכה כבר מקטנות את כל היסודות החשובים לנו. להשריש בליבם את מעלת התורה, את התשוקה להתגדל בה ולהשתלם במכמניה, גם כשהם זאטוטים קטנים ביותר.

כ"ק אדמו"ר מקאליב צוק"ל סיפר, כי בשנות המלחמה כשהיה במחנה העבודה אושוויץ פגש נער צעיר, המהלך אנה ואנה ופיו ממלמל כל העת. ניגש אליו האדמו"ר ושאלו: "מה אתה ממלמל

לו דרך יחודית ונעימה להעיר אותו; הוא דגדג באוזנו של הבחור עם ציציות טליתו עד שהלה פקח את עיניו והתרומם.

רבי מתתיהו סלומון תמיד מוסיף בהתפעלות: "כל כך הרבה ניתן היה ללמוד רק מלהביט על רבי אליהו בעת שמילא את תפקידו".

עד שחזר לבית המדרש, הציבור כבר אחז ב"ויברך דוד". אז היה רבי אליהו נעמד בפתח הכניסה היחיד שהיה להיכל, ולמרות שרבי אליהו מעולם לא אמר מילה למאחרים, כל בחור ידע כי אם הוא יתעכב הוא יבחין בו מיד.

בחור אחד החליט להתחכם. במקום להיכנס דרך הכניסה לבית המדרש, הוא טיפס על החלון אל תוך אחד החדרים שמאחורי בית המדרש, ומשם השתחל אל תוך ההיכל. רבי אליהו עמד בפתח ובחושיו המחודדים קלט מיד כל מי שנכנס וגם את מי שלא נכנס, וכשהגיעו ל"אשרי" ו"ובא לציון", הסתובב רבי אליהו בבית המדרש והבחין באותו בחור.

בסיום התפילה ניגש אליו רבי אליהו ושאלו: "מתי הגעת לתפילה?". "לפני אשרי" - ענה הבחור, באופן שישתמע שהיה בתפילה לפני "אשרי" הראשון, כשבמציאות הוא נכנס קרוב יותר ל"אשרי" השני. רבי אליהו התרגז. "מאיפה נכנסת?", תבע. "עמדתי בפתח ולא נכנסת דרך הדלת!". הבחור הבין שנתפס, והודה בבושת פנים במעשיו.

רבי אליהו היה נסער, פניו האדימו וכל גופו רעד. התלמיד דאג לבריאותו, וחשש שיקבל התקף לב חלילה.

"טיפסת דרך חלון?!", קרא רבי אליהו בתדהמה, "הלוא זוהי רמאות! אתה עלול לצמוח אדם ערמומי!".

"דע לך", הוסיף רבי אליהו, "כי אם הייתי יודע שאתה יודע עד כמה אני אוהב אותך, הייתי סוטר לך כאן ועכשיו!".

"כששמעתי זאת", אמר לימים המשגיח רבי מתתיהו, "הרגשתי כי המשגיח העניק כאן בדבריו יהלום יקר לאנשי חינוך: אתה לא יכול לסטור לילד עד שתדע בוודאות שהוא יודע ומרגיש עד כמה אתה אוהב אותו!".

סטירה או תוכחה אינם משיגים מאומה, אלא אם כן הילד בטוח באהבתו של המחנך כלפיו, רק אז הוא מסוגל לראות בהם אקט של אהבה.

אך רבי אליהו הבהיר בזה עוד נקודה לא פחות חשובה; לא די לאהוב את הילד שעליו אנחנו מנסים להשפיע, אלא אנו חייבים גם להיות בטוחים כי אם הם אוהבים באמת את ילדם ועושים הכל למענו, אזי גם הילד מרגיש אוטומטית באהבה הזאת, ומכיר בכך שכל מה שהם עושים כעת נובע רק מאהבתם אליו.

אך טעות היא בידם, רבי אליהו חנך אחרת. הוא ידע כי למרות אהבתו הכנה לבחור, עדיין הבחור עצמו עלול שלא לחוש באהבתו הרבה כלפיו, ולכן לא יקבל את הסטירה בהבנה, ולא יחוש כי מתכוונים כאן אך ורק לטובתו.

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

מורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', רגיל לספר כי בבוקר אחד קם רבי ירוחם מלא צער, מתמוגג בבכי. בני המשפחה נבהלו ושאלוהו אם קרה משהו? ורבי ירוחם השיב לפי תומו:

"נפשי עגומה עלי כבר מאתמול, כי תמיד חשתי שכל התלמידים שלי הם כמו ילדי ממש, כך היתה ההרגשה שלי מימים ימימה. אך בשבוע האחרון בני רבי משה לייב חלה, וחשתי בצער ובכאבו יותר מכאשר תלמידים אחרים חלו... וכשחישבתי עם עצמי אמש חשבון הנפש, נוכחתי שאכן טעיתי, והאהבה שלי בין ילדי ותלמידי אינה שווה... בכל זאת יש הבדל, את הבן אני חש קצת יותר..."

עם כזו אהבה מופלגת ומופגנת כלפי תלמידיו, הצליח רבי ירוחם להשפיע השפעה כה עמוקה ועזה, אשר רישומה ניכר על תלמידיו ותלמידי תלמידיו עד עצם היום הזה.

שמעתי פעם מפי הרב החסיד רבי אביש אייזן שליט"א משכונת 'גבעת שאול' בירושלים, כי בהיותו תלמיד בתלמוד תורה 'עץ חיים', זכה לנסוע כמה פעמים בנסיעה מאורגנת מטעם הת"ת אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל, שבחן אותם וברכם.

באותם ביקורים זכה לשמוע כיצד ה'חזון איש' אומר למלמד בערך בלשון זו: "מלמד צריך לדעת כי אם הוא יעניק בבוקר חיוך רחב לכל תלמיד ותלמיד בבואו לחיידר, התלמיד מצידו יחזיר לו שני חיוכים, וכך כל יומו יתנהל אחרת".

ה'חזון איש' כיוון את המחנך, כי כל מערכת היחסים בין הרב לתלמידו, רמת השפעתו וחיבורו עם נפש התלמיד תלויה במאור פניו, בסבלנותו ובגילוויי האהבה והחיבה שיגלה כלפי התלמיד. רק כך יצליח לפתוח את ליבו ולהשפיע עליו במידה גדושה.

תוכחה באהבה בלתי מוסתרת

בוודאי ובוודאי שלא שייך להוכיח תלמיד, רק אם קיימת אהבה אמיתית וכנה בליבו של המחנך כלפיו, ולא די שתהיה האהבה מוסתרת בלב, אלא מוכרח התלמיד לחוש זאת בשעת העונש, כדי שיהיה מוכן לקבל את התוכחה, ולא תתפתח בו מרדנות, שנאה ואיבה.

בהקשר לזה, ראיתי סיפור מופלא שסיפר הגאון הצדיק רבי מתתיהו סלומון שליט"א, משגיח ישיבת לייקווד, שהודפס בספר חינוכי בארצות-הברית; הסיפור אירע בשנות בחרותו לפני עשרות שנים, בעת שלמד בישיבת 'כפר חסידים' ברכסים, ונותר חקוק בליבו עד היום:

באותה תקופה, השתכנה ישיבת 'כפר חסידים' במבנה עץ פשוט. בית המדרש עצמו הכיל בין שישים לשבעים מושבים. מאחורי בית המדרש היו שני חדרים: אוצר הספרים וחדר וועדים. השיעורים והתפילות התקיימו בבית המדרש, שאליו היתה רק כניסה בודדת.

מעט לעת היה המשגיח הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, בעל ה'לב אליהו', מעורר ומחזק את הבחורים להגיע בזמן לשחרית. כשהגיעו המתפללים לפסוקי דזמרא, היה רבי אליהו אומר "אשרי" בקול רם, ולמרות היותו די מבוגר, למעלה מגיל הגבורות, עבר מחדר לחדר והעיר את הבחורים הישנים. כשמצא בחור ישן במיטתו, היתה

האם מותר לסרק שטריימל בשבת כאשר הוא עשוי מזנב מקורי, ויתכן שיתלש ממנו שיער ע"י הסרוק?

זווית
הלכתית
ב'דף היומי'

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

והאם יש איסור לתלוש סיבים ממעיל פרווה מעור בעלי חיים?
ומה נעשה בכנף עוף מבושל שבקצהו
מחוברות כמה נוצות, האם תלישתן אסורה מן התורה?

האם תולש מבע"ח חייב משום גוזז

על כך נלמד בסוגייתנו: האם תולש נחשב "גוזז" ואסור מן התורה בשבת, וכן בבהמת קרבן שנאסרה בגזיזה - האם גם תלישה אסורה, או שמא תלישה אינה נחשבת בכלל מלאכת "גוזז" ואין בה מלאכה מן התורה?
ונתבאר בגמרא שיש חילוק בין בהמה לעוף, שגם למאן דאומר שתולש אינו נחשב גוזז בבהמה, אבל בעוף - אם תולש את הנוצה גדולה מכנף העוף חייב, שכן דרכו בתלישה.

תלישה ממתה

נחלקו הפוסקים האם תולש מבהמה מתה חייב או לא, דיתכן שמא שאמרו בגמרא שתולש מבהמה אינו נחשב גוזז, זה רק כשהיא חיה שאין דרך לתלוש, אבל כשהיא מתה ולובש עור פרווה - אסור לתלוש מן התורה, או שאין חילוק בין חיה למתה, ובבהמה פטור בין מחיים בין לאחר מיתה, ובעוף חייב בין מחיים ובין לאחר מיתה?

ונבאר את הדעות בקיצור נמרץ ומה שמוכח בדברי הראשונים: הט"ז (סי' של"ו סק"י) כתב שיש לזהר במלבוש שנעשה מעור בהמה, שלא יתלוש שיער ממנה שאסור מן התורה, והביא לזה מקור מירושלמי בשבת שהתולש מבהמה מתה חייב - שתלישתה זו היא גיזתה.

המג"א (סי' ש"מ סק"ג) כתב שתולש כנף מעוף - חייב, אבל אם תולש מבהמה פטור, ופי' הפמ"ג כוונתו, שבין אם חיה בין אם מתה פטור, וה'באר היטב' הביא שהיד אהרן השיג על הט"ז איך פסק כהירושלמי נגד המבואר בגמרא בסוגייתנו, שתולש בבהמה אינו חייב ורק בעוף חייב.

אך ביאור שיטת הט"ז כדכתב המהרי"ט אלגאזי, שסובר דדווקא כאשר הבהמה חיה אין דרך לתלוש כיון שכואב לה, אבל כשמתה חייב משום גוזז.

ברמב"ן בסוגייתנו משמע שדווקא בעוף חייב משום תולש,

והביא את הירושלמי בנוסח 'התולש מן המתה חייב' ולא כתוב "הבהמה", ופי' שהירושלמי מדבר רק על עוף, וכן מראה בחי' הר"ן בשבת (דף עד:): ביותר מפורש כן במאירי, שם שכתב דאין חילוק בין מחיים ולאחר מיתה ע"ש.

להלכה

המשנ"ב סי' ש"מ סק"ה פסק כהט"ז שתולש בבהמה מתה חייב, וכתב בשעה"צ שגם דעת המג"א כן, ומה שפטר בתולש מבהמה - זהו כשהיא חיה ודלא כפמ"ג, והאריך בבה"ל להוכיח כהט"ז. לפי"ז יש איסור תורה לתלוש שיער מפרווה או משטריימל כשמחובר באופן טבעי (ויש לבדוק בין סוגי השטריימלך).

תלישת נוצה מעוף מבושל

לפי"ז יש שדנו, דהתולש נוצה שבקצה הכנף של העוף כשהוא מבושל - יהיה אסור מן התורה משום גוזז, שהרי בעוף לכל הדעות תולש חייב, אך כתבו הרבה פוסקים שבמבושל נהפך להיות כמו אוכל ואין בו איסורי גוזז.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

דאורייתא ובין מצוות דרבנן. פוסק שם המשנה ברורה, שהגם דכל "היכא שמוכח לפי העניין, שעשייתו הוא כדי לצאת, אף על פי שלא כיוון בפרוש יצא", כי מוכח מעשייתו שלכן עושה זאת משום המצוה; מכל מקום כל זה רק "לענין בדיעבד, אבל לכתחילה ודאי צריך לזהר לכוון קדם כל מצווה, לצאת ידי חובת המצווה" עד כאן לשון קדשו. ועל כך היה מעורר ומזהיר, שלא לשכח לחשוב בכל דבר שעושה לשם מצוה.

על דרך שכתב הרב הקדוש הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זצוק"ל, זכותו יגן עלינו ב"צעטיל קטן" (ס"ק ד): "בכל הדברים שבעולם, הן בתורה, הן בתפילה, הן במצוות מעשיות, ירגיל את עצמו, לומר בזה הלשון: 'הריני עושה זאת, לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה, לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו'. וירגיל את עצמו לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלב, ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו" עד כאן לשון קדשו.

(מתוך ספר טיב המעשיות, חומש ויקרא)

הכביש בלב מלא שמחה וגילה, על המצוות הגדולות שהזדמנו לידם.

שנים רבות לאחר מכן, הילד גדל ונעשה לאיש, והעיד בפני, שאותה 'חציית כביש' פשוטה, שהעבירו אבי בדחילו ורחימו, חדרה עמוק ללבו ולנפשו, ואינה נשכחת ממנו לעולם! הוא למד ממנו אז פרק שלם בדרכי חיים של איש ישראל, לחשוב ולחשב תמיד, כיצד ובמה צריך ויכול הוא לעשות רצון קונו, איזה דין או הלכה שבתורה ה' יכול הוא לקיים בתנועה פלונית, או בפעולה אלמונית, לקדש שם שמים, ולעשות נחת רוח ליוצרנו בכל עת וזמן!

והדברים נוקבים ויורדים כל חדרי לב מבין ומבקש. דרכו היתה תמיד לעורר לילדים או לבחורים צעירים, שלא לשכוח לחשוב בכל מצוה שעושים או בלימוד שלומדים, שמתכוונים לעשות בזה רצון ה'. הוא הראה לפניהם תמיד פסק הלכה מפורש שנפסק במשנה ברורה (סימן ס' ס"ק י'), בהא דקיימא לן הלכתא שם שמצוות צריכות כונה, בין מצוות

המשך מעמוד 7 | כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א

בשבת?! בשום פנים ואופן לא!", סירב הרה"ק נחרצות. המפקד הבהיר לו כי אם לא יחתום הוא עלול לשבת עוד כמה וכמה ימים עד שיגיע עת לחנינה, ולכן הוא מציע לו להתחכם ולחתום תיכף ומיד. אך האדמו"ר מזוועהיל סירב בתקיפות. האסיר השני, יהודי, בראותו את עוז רוחו של האדמו"ר, הצהיר גם הוא שלא יחתום ולא אכפת לו להישאר בכלא.

אלא שכאן אירע דבר פלא. האדמו"ר מזוועהיל, בראותו כי הלה מסרב לחתום, ביקש את גיליון השחרור שלו וחתם במקומו והאיש השתחרר תיכף ומיד, בעוד הוא - כ"ק האדמו"ר מזוועהיל עצמו - נשאר בכלא עד לאחר שבת. כשיצא משם לחופשי שאלוהו היהודים שם, "ממה נפשך, אם כן חתמת לבסוף בשביל אותו אסיר, מאי חזית דדמו סמוק טפי?"

נענה הרבי והסביר במתק לשונו: "אני אמדתי את כוחותיי, וידעתי שיש לי יכולת לשבת בבית הסוהר עוד כמה ימים ולא יקרה לי מאומה. האסיר השני לעומת זאת, הוא אדם חלש וחולני, ועבורו הייתה זו שאלה של פיקוח נפש לשבת בכלא עוד כמה ימים, ופיקוח נפש דוחה שבת ולכן חתמתי עבורו".

[הרב יאיר וינשטוק שליט"א מתוך עלון 'אהל מועד' - לדברי תורה וחסידות מרבותינו הקדושים מלעלוב, אדר תשע"ט]

הניסיונות שלנו הם לקדש את יום השבת ולכבדו ולטהרו ולעסוק בתורה. גם אנחנו צריכים לעמוד בניסיונות לכבוד שבת. מה הניסיונות שלנו? שזה בא בקשיים, לעסוק בשבת בתורה, ולהתפלל כדבעי ככוונה הראויה ולנצל את השבת להתעלות רוחנית. צריך לדעת ששבת, זה זמן של להתענג בתענוגים רוחניים. אמת הדבר, יש גישמאקע סעודליה, לאכול בשבת לחם חמודות, צריך לכבד את השבת במאכל ובמשתה, אבל יש דברים שהם למעלה בזה, לא זה העיקר, אלא המסירות נפש על השבת, ומהי המסירות נפש? לקדשו ולכבדו ולענגו באמת בתורה ותפילה כדבעי. העיקר בשבת זה ההיטהרות וההתעלות במסירות נפש. כמו שאותו אסיר מסר את נפשו על קדושת השבת - נמסור אנחנו משהו לכבוד השבת.

השי"ת ישפיע עלינו השפעות טובות בזכות השבת.

וכעין מעשה זה היה עם הרה"ק האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל זצוק"ל, אשר היה נתון בבית האסורים ברוסיה תקופה ארוכה, ומיותר לציין אלו תנאים איזמים שוררים בבתי הכלא ברוסיה. והנה כאשר הגיע יום השחרור מן הכלא, היה זה בדיוק ביום השבת. בקשו ממנו לחתום על גיליון השחרור. "לחתום

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מדוע אין מברכים 'שהחיינו' על מצוות ספירת העומר?

הלכה במעגל השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

ובמה התייחדה ספירת העומר, שיש ענין לכל אחד לספור בעצמו?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

היא זכר למקדש], אלא הכוונה שחכמים תיקנו מצוה חדשה לספור את העומר זכר למקדש, ועל מצוה כזאת אין לברך שהחיינו, מכיון שהיא זכר לחורבן בית המקדש. ובכף החיים (סימן תפט ס"ק ג) הביא עוד מדברי ה'בעל המאור' (בר"ן שם) שכתב שמצוה שהיא רק לזכר, לא מברכים עליה 'שהחיינו' ועוד הביא מדברי הלבוש, שספירת העומר היא צורך יום טוב וסמכין על זמן דרגל, והביא שיש עוד טעמים באחרונים לענין זה.

במה התייחדה ספירת העומר, שיש ענין לכל אחד לספור בעצמו? כתב השו"ע (סימן תפט סעיף א) שמצוה על כל אחד לספור ספירת העומר בעצמו. וכתב המשנ"ב (ס"ק ה) שזה גילתה לנו התורה "וספרתם לכם" שלא יצא כל שלא ספר בעצמו, ולכך לא יוצא בשומע כעונה כבשאר המצוות, והביא שיש חולקים.

ובביאור הדעה שאין יוצא בספירת העומר מדין 'שומע כעונה', ביאר הגר"ח"פ שיינברג (משמרת חיים ח"ג עניני ספירת העומר אות ד) שמצוות ספירת העומר אינה דיבור בלבד, אלא עניינה כמו שכתב בספר החינוך (מצוה שו) להראות שאנחנו נכספים ומצפים לקבלת התורה, ושומע הרי הוא כעונה אבל אינו כסופר, שרק כשסופר האדם בעצמו, מראה הוא בכך כיסופים וציפיה לקבלת התורה.

האם שייך לעבור כל יום ב'בל תוסיף' כשסופר ספירת העומר? יש הנוהגים לומר בכל יום לפני ספירת העומר 'לשם יחוד' ובו נאמר 'לקיים מצוות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה', ויש לדון, שהרי לדעת רוב הפוסקים ספירת העומר בזמן הזה היא רק זכר למקדש, ואינה מן התורה וכמו שהביא בביה"ל (סימן תפט סעיף א ד"ה לספור) שכן הכרעת הטור והשו"ע ועוד פוסקים, ואם כן, הרי באמירה זו יש משום 'בל תוסיף' שהרי אינה מן התורה בזמנינו?

אכן, דעת הגר"ש"ז אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"א ס"ב) שאין בזה חשש משום 'בל תוסיף', אפילו שלרוב הפוסקים ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן, כיון שיש לפרש שמה שאומרים 'מצוות עשה' היינו מצוות עשה מדרבנן, ומה שאומרים 'כמו שכתוב בתורה' היינו שרבנן תיקנו מצוה זו כעין מה שכתוב בתורה [ושם בדבר הלכה הוסיף 'ופשיטא שאין צריכים לכוון בשעת קיום המצוה אם הוא חייב מדאורייתא או מדרבנן']. מאידך, בשו"ת 'אור לציון' (ח"ג פט"ז תשובה ב) כתב שראוי יותר שלא לומר נוסח זה, אלא לומר 'לקיים מצוות ספירת העומר', ומ"מ הרוצה לומר את הנוסח 'לקיים מצוות עשה וכו' כמו שכתוב בתורה וכו' ראוי לעשות כן, כיון שדעת הרמב"ם שגם בזמן הזה ספירת העומר היא מן התורה.

מדוע אין מברכים 'שהחיינו' על מצוות ספירת העומר?

מצוות ספירת העומר בזמן הזה, נחלקו הראשונים האם היא מדאורייתא או מדרבנן, והביא הביה"ל (סימן תפט ד"ה לספור) שדעת הטור והשו"ע ועוד פוסקים שהיא מדרבנן בזמן הזה, זכר למקדש שהקריבו את העומר [וראה שהביא הרבה מהראשונים שהיא מדאורייתא, ולכך זהירים שלא לספור עד צאת הכוכבים].

ומטעם זה שמצוה זו היא זכר למקדש, כתבו הר"ן (סוף מסכת פסחים) והרשב"א (תשובה סימן קכו), שלכך אין אומרים בה זמן, משום שאין ברכת 'שהחיינו' אלא במצוה שיש בה שמחה, ובספירת העומר יש לנו צער על ביטול הקרבנות, ובביאור דבריהם כתב הגר"י סאלוויצ'יק (חידושי הגר"י מנחות סו, א ד"ה בגמרא) שמה שאמרו בגמרא שספירת העומר בזמן הזה היא 'זכר למקדש', אין הכוונה שזכר למצוות ספירת העומר שהיתה בזמן שהקריבו את העומר, תיקנו רבנן לספור אף בזמן הזה [אבל לא שעצם המצוה

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

שעלה לרגע על פניו של האיש, כבן שבעים פלוס, רוסי המנקה מדי בוקר את רחובותיה של רמת אלחנן. הרגשתי שאני חייב לרדת מהבית ולשאול את הילד על דבר 'העסקים' שיש לו עם המנקה ההוא. "מה אמרת לו?" - שאלתי את הילד.

והילד השיב בפשטות אופיינית: "אמרתי לו תודה" - - - והוסיף: "אבא ואמא למדו אותי שכשמישהו עושה לך טובה, צריך לומר לו תודה, הסתכלתי מהבית שלי וראיתי איך הפועל הזה מנקה לנו את הפארק ואת הרחובות וראיתי צורך לומר לו תודה" - - -

ויש לנו להוסיף מילה אחת: מי שמכיר את הורי הילד, ויודע את יופי מדותיהם, אינו צריך להתפעל כל-כך שאלו הם הילדים היוצאים מהם; זה דוקא מאד מתאים - - - לזאת יקרא חינוך!

(מתוך הגדה של פסח - חשוקי חמד)

אורנשטיין זולגות דמעות, מהתרגשות והתפעלות על טוהר מידותיו של רבו, ועומק הכרת הטוב שהיתה בו, עד כדי כך שהדבר הראשון שעשה לאחר שהגיע ארצה, לאחר תקופה כה ארוכה של יסורים ותלאות, היה לשגר מכתב תודה למי שבסך הכל שלח לו מצרכי מזון לפני כמה שנים...

כותב לי תלמיד חכם אחד: אני מרגיש את עצמי מחויב לשתף את הציבור בדבר שראיתי אצל אחד מילדי השכנים שלנו בבנין, עשה עלי רושם בל-ימחה, ולימד אותי על טיבה ואיכותה של המשפחה בה גדל ילד זה.

באחד הבקרים השקפתי מחלון ביתי לעבר 'פארק ברוקלין', הפארק של רמת אלחנן, והבחנתי בילד כבן אחת עשרה המתקרב אל מנקה-הרחובות שישב על הספסל בפארק, ולצידו עגלת-נקיון.

הילד ניגש אל האיש אמר לו מילה או שתיים, וחזר הביתה. גם מחלון הבית שבו השקפתי, אפשר היה לראות את החינוך

המשך מעמוד 10 | הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

אחד מהמשפחה הנציח את ערימת ההזמנות למשמרת, וכמה מההזמנות העמוסות כבר בחידושי תורה, לזכות חתן וכלה - פלוני ופלונית, הזוג שמזמן שכח מה'הזמנה' - יש להם כבר כמה ילדים, ועדיין חקוקים על הזמנתם חידושי תורה עמוקים, שיודפסו בעזה"י באחד הכרכים הבאים של ספר "שלמי תודה". (מתוך הספר 'ללא שם' על הגאון בעל ה"שלמי תודה" רבי בן ציון פלמן זצ"ל)

לי אפשרות, לכן, אני כותב את חידושי התורה על ההזמנות - לזכות החתן והכלה - שהזמנתם שימשה לדברי תורה, וזה גם יהיה להם לברכת מזל טוב"... אותו תלמיד חכם שמר את הדבר בליבו. בני המשפחה שמעו על הרעיון, כאשר הנ"ל נכנס וסיפר באקראי מה הרב אמר לו. או אז באה לפתרונה חידת ערימת ההזמנות...

המשך מעמוד 24 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

השיב לו הרבי: 'תבדוק נא עד קצה האופק, עד קצה הרחוב למטה, תראה אם עדיין רואים את דמותו. אולי ייסוב לאחור, אולי יראה שהחלון נפתח לפתע, ויבין שהעיק עלי בניחווחותיו... אסבול את הריח הנורא עוד כמה דקות, כדי למנוע כל סרך פגיעה באותו יהודי אם יסתובב לאחור...'

עוד כמה דקות חלפו, ודמותו של אותו יהודי נעלמה. רק אז נפתח החלון למלוא אורכו ורוחבו, והרבי הצליח לנשום לרווחה - תרתי משמע...

את הסיפור שמענו מפי הגבאי, וללמדנו בא: הערך העליון של כבוד הזולת עשוי להיות כרוך באי נעימות, ועדיין - כדאי הרבה יותר להקפיד על כבוד הזולת, כדאי הרבה יותר להשקיע מחשבה למנוע כל פגיעה בו!

עובדה זו, עמדה לצדו ברגע חשוב ומכריע: היה זה כשנכנס אליו יהודי, שבגדיו הדיפו ריח לא נעים במיוחד... בכל זאת, הרבי ישב עמו בסבלנות רבה, שוחח אתו בנעימות, ולא ביקש אפילו לפתוח את החלון. זמן ממושך ישב הרבי בחדר שהופך מצחין מרגע לרגע, אך לא הגיב דבר...

כשיצא אותו יהודי מחדר הרבי, הבחין הגבאי בריח הלא נעים בחלל, ורגע לפני שפתח את החלון לאוורר את המקום, בירר הרבי אם האורח עזב כבר. כשהגבאי השיב שהאורח יצא מן החדר אך הוא עדיין בבית, חיך הרבי ואמר: 'אין בכך די, הבה נמתין עוד קצת' - ונותר סובל את הצחנה עוד דקה או שתיים...

עתה בישר הגבאי כי האורח עזב כבר את הבית. שוב אמר הרבי: 'אין בכך די, הוא עדיין עלול לבדוק... נמתין עוד קצת...' - והמשיך לנשום את הריח הלא נעים, למרות שהדבר העיק עליו במאוד... ושוב שאל הגבאי: 'הוא כבר ממש הרחיק מכאן, אפשר כבר לפתוח את החלון?'

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

ממילא כל אחד שהיה נראה אולי כמו משיח - נתפסו ברשתו, ונסחפו אחריו.
ומה אתנו?
יבואו ויגידו לנו, "מלך המשיח הגיע!". יש חשש שאנחנו נגיד: "יופי, טוב מאד באמת, אבל לא עכשיו. אני בדיוק בשלבי סיום של איזו עסקה גדולה, עם רווחים ממש רציניים. לא כל כך מתאים לי עכשיו משיח, אולי עדיף קצת יותר מאוחר..." אללי לנו.
"אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה, אחכה לו בכל יום שיבוא".
(לקט מתוך הגדה של פסח 'יחי ראובן')

שניהם ומצפים לבנם בכליון עינים. פתאום שומעים מרחוק אוטובוס מתקרב. או, יענקלה מגיע! יוצאים למרפסת, ורואים שלא, יענקלה לא הגיע. אחר כך שומעים רעש של טרקטור, זה לא נשמע כמו רכב הסעות של ילדים, ובכל זאת ממהרים לחלון לראות. לא, זה לא הוא, יענקלה לא הגיע. יושבים ומחכים, מתפללים ומייחלים. מסתובבים בחדר הלון וחוזר, לא יכולים לעשות שום דבר. מתי הוא כבר יבוא?? מישהו סוגר מגרה בחדר אחר. נדמה להם שדופקים על הדלת. פותחים, ואין אף אחד. אם אחר כך אחד מילדי השכנים באמת דופק על הדלת, רצים כולם. או, הנה הוא בא!
כך היה בדורות הקודמים. חיכו וייחלו בכליון עיניים למשיח.

המשך מעמוד 21 | הרב ש. פולק

כל המנגינה... הגעתי מזוית אחרת לגמרי!!! תקשיב בחור יקר: הקב"ה צריך אותך!!! אתה כעת נמצא באי שעדיין הקב"ה לא נהיה מלך בו!!! ובהתגברות שלך אתה יכול לתת לקב"ה כתר מלוכה ולהמליך אותו פה!!! ולא יאומן כי יסופר!!! בחור שנמצא כעת בשפל המדרגה מתחבר עם כל הלב למסר המרומם הזה וזה נותן לו כח להתגבר!!! בחתחיים לא חלמתי שזה יכול לעבוד!!!! בשכל הישר שלי הבנתי שכשיש לך עסק עם בחור ששרוי בשאול תחתית... הרי הדבר האחרון שמעניין אותו כעת זה הרבש"ע... הוא עכשיו עסוק רק במילוי הסיפוקים והיצרים... ואם אני רוצה לעצור אותו אני חייב לספק לו פיתוי אחר במקום... ומה התברר?? שלא!!!
הבחור הזה... כמה שהוא נמצא כעת בשאול תחתית... סוף סוף הוא בן אדם!!! ולבן אדם יש טבע לתת!!! גבר צריך להיות אבא!!! וברגע שרק חיברתי אותו למקום של נתינה... ברגע שרק נתתי לו להבין שיש רבש"ע שצריך את ההתגברות שלו... ברגע שהוא רק הבין שהוא יכול לתת משהו לרבש"ע... הוא בבת אחת התחבר למקום הכי טהור... הוא פתאום התחיל לבכות בטלפון... בכי טהור של אברהם אבינו... בכי של נתינה... אני רוצה לתת לקב"ה... ואני אתן לו כתר מלוכה...
פתאום קלטתי שהדור שלנו חלש... למה?? כי אנחנו כמו ידני מחלישים אותו!!! אנחנו לא מאפשרים לעצמנו לצאת מהתינוקות... אומרים לדור שלנו כל הזמן תמשיך להיות ילד קטן... תמשיך להיות בתוך בועה ולחשוב רק על עצמך... תמשיך לחפש בכל מצוה ובכל דבר ערכי מה אתה מרויח מזה... איזה הבטחות ואיזה ישועות או הגרלות... מה הפלא שאנחנו חלשים... מה הפלא שכ"כ קשה לנו להתמודד ולהתגבר...
(קטעים נבחרים מתוך אז נדברו - קדושים)

עזריאל... כל הנושא שלו היה אברהם אבינו!!! הוא כל הזמן דבק בתורת האבות!!! תתחיל להיות אבא!!! תפסיק להיות בן!!! בן כל הזמן עסוק בלקבל!!! כשהוא נהיה אבא... הוא מגלה את העולם הקסום של הנתינה!! וזה אברהם אבינו...
כשמבינים את הגישה החדשה הזו... כל הראש מתהפך במאה שמונים מעלות!!! עד היום ידעתי הייתי בתוך בועה... כמו אפרוח בתוך ביצה... רק אני קיים... כל הזמן אני מסתכל ימינה ושמאלה לבדוק שיש לי הכל... וברגע שחסר משהו אוי אוי... מיד אני מתחיל לבכות ולהתפלל וב"ה גם מקבל מה שאני רוצה... איזה יופי... אבל פתאום גדלתי בשנה... והבנתי שיש עוד משהו... הרבה הרבה יותר גדול... אני יכול לתת לקב"ה... מה לתת לו?? לעשות אותו מלך!!! איך?? בזה שאני מקבל אותו!!! איפה?? איפה שיש הסתרת פנים... שם כביכול הקב"ה עדיין לא נמצא... ולמה הוא לא נמצא?? כדי לאפשר לי ולזכות אותי להמליך אותו שם!!! ויגידו באיים צדקן - ויתנו לך כתר מלוכה!!!
ואני מוכרח לומר שההפתעה הכי גדולה חיכתה לי דווקא בקרב הצעירים שמתמודדים עם הניסיונות הכי שפלים... ויוצא לי מידי פעם לנהל שיחות עם בחור שהוא מתחנן לפני שאני אעזור לו לא להיכשל בעבירות הכי חמורות... וכעת אני אמור לשכנע אותו!!! לתת לו כח!! אז פעם מה הייתי אומר לו?? כדאי לך... זה משתלם... כשאתה מתגבר זה עת רצון... אתה יכול להתפלל לקב"ה שיפנק אותך... והוא יתן לך כפלי כפלים... וחופץ מזה זה לא כדאי לך... זה הורס את החיים... ותכל'ס... כל השכנועים האלו הם בערבון מאוד מוגבל!!! (כי סו"ס יש פה מאבק יצרים!!!) ואני כביכול מציג לפניו שיקול מסחרי של הפסד מול רווח... אם אתה תפסיד פה אתה תרויח משם... נו נו... לא תמיד המכרז הזה עובד...) אבל ברגע שקלטתי את המסר הזה... שיניתי את

סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

- ◆ אילו חפצים אסור לטלטל ללא 'עירוב חצרות'?
- ◆ אילו חצרות יכולות לערב 'עירוב חצרות' זו עם זו?
- ◆ ההנהגה למעשה בנוגע לחישובי שטחים הלכתיים שאינם תואמים את החישוב המדויק

מפְלְלֵי 'עירוב חצרות'

מזה לזה אף דרך פתח או חלון שאינם במידה הנדרשת; וכך הדין גם בשתי חצרות הפתוחות למבוי, ועשו 'שיתוף מבואות' ביניהן.

• בית הפתוח לשתי חצרות, ועירב עירוב חצרות עם שתייהן, והחצרות לא עירבו זו עם זו - שני העירובים חלים על הבית, ומותר להעביר חפצים מהחצרות והבתים לבית זה, ולהיפך.

• שתי חצרות שיש ביניהן מחיצה בגובה עשרה טפחים - אינן יכולות לערב עירוב חצרות זו עם זו. ואם המחיצה נפרצה בחלקה, ורוחב הפירצה הוא עשר אמות או פחות - יכולות לערב.

• שתי חצרות שיש ביניהן מחיצה - מותר להעביר חפצים מראש המחיצה לחצרות, ולהיפך, וכן להעביר דרכו חפצים מחצר לחצר. אולם, אסור להעביר חפצים ממנו לבתי שתי החצרות, ולהיפך.

• 'קרפף שלא הוקף לדירה' - יש אומרים שמותר לטלטל חפץ מביית מגורים לתוכו ולהיפך על ידי עירוב חצרות, או כאשר שניהם שייכים לאדם אחד; ויש אומרים, וכן פסק בשולחן ערוך.

• שתי חצרות שכל אחת מהן עשתה עירוב חצרות בפני עצמה, וכעת מעוניינים דיירי שתי החצרות לערבן יחד - דיירי כל אחת משתייהן נחשבים כאיש אחד, והרי זה כעירוב של חצר שיש בה שני דיירים; ולפיכך, יכול אחד מדיירי חצר א' להניח פת משלו בכמות של 'כגורגרת' באחד מבתי חצר ב'; ודיירי חצר ב' אינם צריכים להשתתף בפת.

• חכמינו ז"ל כללו כללים בנוגע למידות שטח הלכתיות, אשר אינם תואמים את החישוב המדויק. ובמידות הנוגעות לדינים דרבנן יש לנהוג בהתאם למידות אלו; ויתכן שאף במידות הנוגעות לדינים דאורייתא.

• חפץ 'ששבת בבית', דהיינו ששהה בבית בזמן כניסת השבת (ויש אומרים: אף לאחר כניסת השבת), והוצא לחצר שמותר להוציא אליה חפצים מבית זה - אסור להעבירו לחצר אחרת שאינה מעורבת ב'עירוב חצרות' עם חצר זו. ואם הוצא לחצר שאסור להוציא אליה חפצים מבית זה - נחלקו הפוסקים אם בחצר זו עצמה מותר לטלטלו למרחק של יותר מארבע אמות.

• חצרות, בין פרטיות ובין משותפות, גגות, בין פרטיים ובין משותפים, ורחובות המוקפים במחיצה, ולהיפך - באופן שדינם כרשות היחיד, מותר לטלטל חפצים מאלו לאלו אף ללא עירוב חצרות.

• דייר בחצר שמת, ובני ביתו התגוררו עמו וממשיכים להתגורר בדירתו - בין אם מת לפני כניסת השבת ובין אם מת לאחריה - אם השתתף בעירוב החצרות, השתתפותה של דירה זו בעירוב אינה בטלה. אולם, אם לא השתתף בעירוב, הרי זו דירה עם דיירים שלא השתתפו עבודה בעירוב, המבטלת את כל העירוב. ואם לא נותר איש בדירה, ויורשו לא עבר להתגורר בדירה - הרי זו דירה ללא דיירים, שאם לא השתתפו עבודה בעירוב אינה מבטלת את העירוב. ואף אם מת בשבת, חל העירוב לאחר מותו; ויש אומרים שבאופן זה, לדעת חלק מהראשונים העירוב אינו חל.

אילו חצרות יכולות לערב 'עירוב חצרות' זו עם זו?

• אין בתים או חצרות יכולים לעשות 'עירוב חצרות' אלו עם אלו, אלא כשיש ביניהן פתח הראוי לכניסה וליציאה, או חלון הראוי להעברת חפצים מזו לזו. אך אם שני הבתים פתוחים לחצר שעשו בה עירוב חצרות - רשאים לטלטל